

1930 Január 16
Csütörtök

5690 év Tépheth 16

Robert
Budapest
2 Ille. 8
Disztér

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Száda Baran L. Pop (v. Brassai-n) 16
Telefon 9-77.

Ejelli telefon (nyomda) 187.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy ennet
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vétetnek fel.

Angheliescu dr. husz halottja

Normális körülmények között, a nyugati államokban a választások a közvélemény fegyelmességének, politikai erettségének s a társadalmi osztályok egyensúlyának erőpróbáját jelentik. A választások nagyszerű alkalmat nyújtanak arra, hogy az urnák elé járuló választók szavazataiból tiszta képet alkossanak magának az ember az országban uralkodó eszméiről, a politikai pártok sulyáról és népszerűségéről. Ezek a megállapítások főleg az általános választásokra vonatkoznak, amelyekben a politikai elem túlsúlyban van. A községi és megyei választásokon a politika háttérbe kell hogy szoruljon a professzionális és lokális érdekek előtt és hogy ez mennyire igaz, arra talán a legjobb Franciaország példáját idézni, ahol Lyon városában husz esztendő óta szukcesszive Herriot-t választják meg polgármesternek a város polgárait, pártállásra és világnézetre való különbség nélkül.

Nálunk még sokkal fiatalabb, sokkal tradícióltalabb az általános választói jog, semminthogy ilyen ideális állapotok uralkodhatnának és enyhén szólva naivítás volna azt várni, hogy a közeli községi és megyei választásokon a helyi érdekek respektálása jegyében áthidalhatók azok a szakadékok, amelyek az egyes politikai pártokat egymástól elválasztják. Az azonban, ami most a készülő választások körül történik, nemcsak hogy meghazudtolása és kikarrirozása a községi választások igaz jellegének, de valóban alkalmas arra, hogy komoly aggodalommal töltse el az ország sorsáért aggodó polgárokat. Szó sem esik már sehol a lokális érdekekről, a politikai pártok zajos kardcsörtetése készülnek fel a választási küzdelmekre és Bratianu Vintila a régenstanács előtt polgárháboru veszedelmét festette fel a közeli választások horizontjára. „A liberális párt — mondotta Bratianu Vintila — megtette kötelességét, hogy figyelmeztette a legmagasabb fórumot a készülő veszedelmére. Ha ez a figyelmeztetés nem fog eredménnyel jární, úgy a liberális párt kötelességének éri, hogy egymaga vegye kezébe az ország nyugalmanak biztosítását”.

Az ember azt hihetné — ha egy komoly pártvezér szájából ilyen kijelentéseket hall — hogy az ország az anarchia szélén áll, hogy az ország lakóinak egyetlen létproblémája ma az, hogy a közeli választásokon a kormánypart győz, vagy az ellenzék. A valóságban azonban a helyzet az, hogy az emberek sokkal inkább el vannak foglalva anyagi gondjaikkal, nyomorúságokkal, semmihogy idejük és kedvük volna a választások kimenetele fölött egymással bajba kapni. Es hogy ha egyesek mégis a polgárháboru rémét látják döngő léptekkel közeledni, úgy ezt azért van, mert a liberális párt megunta az alig egy esztendő ellenzéki sors fekete kegyerét és ha lehet, néhány órával hamarabb szeretne visszakerülni a hatalom polcára, amelyet még nem is olyan régen oly kevéssé dicső körülmények között volt kénytelen elhagyni.

Mü-vihar van készülöben, amely azonban könnyen végzetessé válhat, ha a kormány nem lép idejében közbe a kellő eréllyel és nem biztosítja minden más szempont fölött a törvények tisztelét. Lupu dr. arról beszélt pártjának legutóbbi gyülésén, hogy a liberális választóknak Bratianu Vintila

utasítására felfegyverkezve kell a választásokba menni. Angheliescu dr., a közoktatásügyek hírhedt minisztere, tovább ment. A kiváló sebész egyenesen azt mondta a liberálisok galaci népgyülésén, hogy ez a választás élet-halál-harc lesz és hogy a liberális pártnak husz halottra van csak szüksége ahhoz, hogy a nemzeti parasztpárti kormányt megdöntse. Térjünk most napirendre afölött, hogy felelős politikus, volt miniszter és egyetemi tanár hogyan engedhet meg magának a nyilvánosság előtt ilyen kijelentéseket. Ha Angheliescu doktort nem indította meg a baccalaureatus guilletinja alatt elhullott fiatal diákok légója, úgy bizonyára nyugodt szívvel elviselné az ország husz polgáranak halálát is, csakhogy ismét kinyújtózhassék a közoktatásügyi minisztérium bársonyszékében. De ha Angheliescu doktor személye fölött napirendre is térünk, nem hagyhatjuk

szó nélkül ezt a kijelentést, amely oly tipikusan jellemzi az ország politikai atmoszféráját és oly mélyen karakterizálja azoknak a politikusoknak a lelki letétét, akik ennek a jobb sorsra érdemes országnak az ügyeit kezükben tartják. Mert egy ilyen kijelentés kimeríti az agentprovokatórság összes kritériumait, ezek a hallatlan felelőtlenéssel odadobott szavak csaknem egyenlők a gyilkosságra való felbujtással.

Az ország nyomorog és utolsó fillereit fizeti adóba, Angheliescu dr. és társai pedig a dolgozók holttestein keresztül akarnak a hatalom polcára fészallani. Ime, ez a mai politikai helyzet kereszmeteszete, egyik oldalon a dolgozó ország, a másik oldalon pedig az ország polgárainak vagyoni és életbiztonsága fölött marakodó politikai pártok. A kormánynak kötelessége végső eréllyel fellépni az ilyen kijelentésekkel szemben és energikus határozott-

sággal elejét venni a rendbontó kísérleteknek. Nincs szükség diktatórikus intézkedésekre. Ha Angheliescu husz halott segítségével akar kormányt bukattani, úgy a kormány számára legyen a törvény az az archimédeszi pont, amelyre támaszkodva a megfelelő tekintéllyel lépjen fel a politika professzionistáival szemben.

A törvényeknek minden téren való végrehajtása az egyetlen mód arra, hogy a kormány visszaadja az országnak nyugalmat, ez az egyetlen lehetséges ut a konszolidáció megteremtéséhez. Az elmúlt tíz esztendő állandó meg rázkódtatásai után épen ideje már, hogy rend és nyugalom uralkodjék ebben az országban. És ha már nem lehet a politikát kizárni a választásokból, legalább azokat hallgattassák el, akiknek husz emberélet nem nagy ár ahhoz, hogy politikai érdekeiket megvalósítva lássák.

Óriási vihart keltett Bukarestben Bratianu Vintila fenyegetődzése

Maniu szerint a vojnik szervezetek egyetlen célja kiparirozni a szociálista diktatura főrekvéseket

A miniszterelnök a sajtó támadásokkal szemben magára vállalja az új sajtótörvénytervezet apaságát A kormány kommunikéje vakmerőnek mondja a liberálisoknak a régenstanács elé terjesztett memorandumát

Bucuresti-Bukarest, január 15. (Az Új Kelet tudósítójától.) Maniu miniszterelnök tegnap délelőtt audencián jelent meg a régenstanács előtt. Ez az audencia szoros kapcsolatban áll Bratianu Vintilának a régenstanácsnál tett legutóbbi látogatásával, amelynek során, mint ismeretes, a liberális párt vezére a vojnik-szervezetek azonnali feloszlását követelték és ellenkező esetre polgárháboruval fenyegette meg a régenatanácsot. A miniszterelnök megnyugtató kijelentéseket tett a régenstanács előtt, hangsúlyozta azt, hogy a kormány örökön fog a választások tisztasága és törvényessége fölött. A miniszterelnökhöz közel álló körökből kiszivárgott hírek szerint, a régenstanács tudomásul vette Maniu felvilágosításait.

A miniszterelnök egyébként tegnap este a sajtó képviselői előtt is nyilatkozott a vojnikszervezetekről. Teljesen alaptalan az az állítás, — mondotta Maniu — hogy a vojnikok verekedéseket akarnak provokálni a választásokon. Elmondotta a miniszterelnök, hogy a nemzeti parasztpárt fiatalabb tagjainak megszervezése már 1926-ban kezdetét vette a chemaristák organizációjának létesítésével. A chemaristák azonban csak a párt intellektueljeit foglalták magukban. A pártvezetőség szükségét érezte annak, hogy a falvak ifjúságát is kulturális és testnevelési szervezetbe tömörítse. Így jött létre a vojnikok organizációja, amely egyébként reakció a munkás-ifjúság szociálista és kommunista alapon történő megszervezésével szemben. Nem lehetséges az — mondotta Maniu — hogy az ipari munkásság, amely az ország lakosságának oly kis hányadát képezi, szervezettéze révén, egy adott pillanatban, magához ragadhassa az állam vezetését és egy kisebbség uralmát létesítse a többséggel szemben. Ez, csak ez a vojnik-szervezetek tartalma és célja. Egyébként — mondotta Maniu — hasonló szervezetek minden olyan országban meg lehet találni, amelyekben a lakosság többségét földmivelők alkotják.

Az újságírók ezután a Junian-féle sajtótörvény fölött érdeklődtek a miniszterelnöknél. Maniu válaszul kijelentette, hogy ő kérte Juniant a sajtótörvény elkészítésére. — Mindenben azonosítom magam a sajtótörvény rendelkezéseivel — mondotta Maniu. Természetesen meg fogjuk hallgatni a sajtó képviselőit is és a tervezetben, ha szükségesnek látjuk, módosításokat fogunk eszközölni.

Elmondta Maniu, hogy eddig az ország lakosságának többsége és különösen a parasztság analfabéta volt és nem olvasott újságot. A helyzet azonban ma már más. A parasztság olvasója lett a napilapoknak. A parasztságot pedig áhitattal hisznek a nyomtatott szónak, hisznek mindannak,

amit az újságok irnak. Az újságok pedig — mondotta Maniu — igen könnyen írják le az ország vezetőiről azt, hogy rablók, álnokok, tehetetlenek. Ily módon a parasztság azt a meggyőződést fogja nyerni, hogy az ország összes vezetőit kövekkel kell elkergetni. Éppen ezért szükségesnek láttuk azt, hogy megállítsuk a leirt szó felelősségét. Kormányozni annyit jelent, mint előre látni. Mi pedig mint az ország kormányzó nem hagyhatjuk azt, hogy az ország lakosságának lelket és mentalitását megmérgezzék. Meg vagyok győződve róla — fejezte be nyilatkozatát Maniu — hogy maguk az újságírók lesznek hálásak nekünk ezért a sajtótörvényért.

A kormány megfogja védeni a koronát, az alkotmányt és a törvényes rendet a liberálisokkal szemben

Bucuresti-Bukarest, január 15. A kormány a következő kommunikéját adta közzé:

A liberális párt vezetője egy memorandumot nyújtott át a régenstanácsnak, majd nyilvánosságra is hozta azt. A memorandumra ürügyet a vojnikok és chemaristák szervezetei szolgáltattak. Ezt a kérdést, amelyet Bratianu hamis aláírásként eszközözött használni, a parlament már részletesen megvitatta Duca interpellációja alkalmával, amikor a miniszterelnök felvilágosítást nyújtott az ifjúság szervezeteinek jellegéről, amely a rend jellege. Nincs mit válaszolni, azokra a vádakra, hogy a nemzeti parasztpárt túri a brutális erőszak kultuszát. Az ilyen vadak annak a pártnak a vezérétől indulnak ki, amely 10 évig az egész államszervezet alapjára a nyers erőszakot tette. A közvélemény itélkezik a liberális párt metodusainak külömbösége fölött, amikor a párt hatalmon és amikor ellenzékben van. Bratianu vakmerőségére, amellyel ultimátumot merészelt intézni a régenstanácsra azzal fenyegetözve, hogy a libe-

ralisok nem fogják tekintetbe venni a koronát az állam érdekeinek megvédésénél, amelyek sulyosan veszélyeztetve volnának, az a válasz, hogy a kormány nem tűrheti megbélyezés nélkül ezt a hangot, amely hivatta volna a korona tekintélyét aláaknázni. A kormány meg van győződve, hogy egy manőverrel áll szemben, amely azonban nem befolyásolhatja, mert Bratianu vegye tudomásul, hogy bármilyen kísérleteivel szemben is az állam intézményei, amelyek ma normálisan teljesítik feladatukat, meg fogják védeni a koronát, az alkotmányt és a törvényes rendet.

A lapok továbbra is élénken foglalkoznak Bratianu Vintila memorandumával. Az Adeverul szerint Bratianu akkor, amikor a régenstanácsot fenyegeti, megbocsáthatatlan gyakorlatot honosít meg a korona és pártok közötti kapcsolatokban. A Lupta szerint a felsőbb fórumok nem tulajdonítanak semmiféle jelentőséget Bratianuék agitációjának, mert csak ők izgatottak, nem az ország. Vakmerő lépésüknek nem lesz semmi következménye.

Öt évi száműzetésre ítélték egy ukrainai zsidófiut, mert egy héber verset „csempészett” be az ifju kommunista klubba

Csak azért menekült meg a halálbüntetés elől, mert a bíróság figyelembe vette, hogy még csak tizenhat éves Kerenszki a párisi szociálisták előtt hatalmas beszédet mondott a szovjet-terror ellen

A newyorki „Hadoar” című héber újság legújabb száma megrendítő levelet közöl egy oroszországi cionista tollából. A levelet a határon adták fel, nehogy a cenzorok, akik még ma is felbontják a Palesztinába és Amerikába címzett leveleket, elolvashassák az írást és bünyefenyítő feljelentést tegyenek írójára ellen

A levél így hangzik:

Nem irhattam hazulról neked, ezért kellett eljőnnöm ide ezzel a sevével, mert tartanom kellett attól, hogy elárulnak. Az utóbbi időben ugyanis, minden Erec Jisraelbe és Amerikába címzett levelet felt nyitnak. Közömbös veled szerencsétlen ukatesszerelemjét, jól ismered őt régebbiről. Nagyon kedves fiu, 16 éves most elhunyt apja nyomdokain haladt és szívesen tanult héberül. Ez a fiatal ember a Jewsekcia letartóztatta, azzal a váddal, hogy elárulta a kommunista ifjúságot. Az árulás abból állt, hogy cionista és lelkes hebraista volt, aki titkos utakon is igyekezett a zsidó eszméknek és kultúrájának fiatal barátai között hívókat toborozni. Elég okos volt hozzá, hogy óvatossá és körültekintően cselekedjen. Azonban egy napon a klubban egy papírlapot találtak nála, amelyen rá volt nyomtatva Bialik: „Kocchav nidaoh” című verse. Azonnal kínos vizsgálat indult meg, hogyan jutott egy kommunista klubba ez a tiltott költemény. Végül aztán kinyomozták, hogy unokafivérem hozta a verset a klubba, aki olykor a párt néhány fiatal tagja előtt héber verseket is szokott deklamálni.

A fiut letartóztatták és ellenforradalmi vádak alapján, továbbá „lázasadás” címén vádat emeltek ellene. Hét hónapig ült vizsgálati fogságban, amikor végül sor került az ítélethozatalra. A keresztény bírák egyszerű, nyílt szemű emberek voltak és becsületesek, akik a fiu fiatságát enyhítő körülménynek vették és kilenc hónapi fogságra ítélték, beszámítva a vizsgálati fogságban eltöltött hét hónapot. A fiu belenyugodott az ítéletbe és nem sokára szabadlábra helyezték.

Nem nyugodott bele azonban ebbe az elintézésbe a „Jewsekcia”. Nagy lármát csapott a sajtóban, követelte az ítélet megsemmisítését és hogy a fiut példás büntetéssel sújtsák. A nagy propagandának eredménye is volt, úgy hogy az esetet Charkovban újra letárgyalták egy magasabb fórum előtt. A vizsgálatot a Jewsekcia emberei folytatták le, akik féltékeny gyűlölettel viselkedtek a hebraizmus iránt. Az új ítélet indokolása kimondotta, hogy a fiu elárulta a pártját, azonkívül fiatal barátait felháztotta a párt elárulására, sőt azon igyekezett, hogy megdöntse a szovjetkormányt. (A vádiratban szöröszóra így áll ez) Ezért tehát, mint árulót, halálra kell ítélni, már intő példaként is.

Ez a fiu, mint tudod, árva gyermek. 1919-ben anyját Petljura banditái meggyilkolták, apját pedig a Cseka ölette meg 1922-ben, mert „illegális” irodalmat vitt be Oroszországba, vagyis héber irodalmat. A házában a Cseka emberei ugyanis találtak néhány kötet Hazefirát és néhány más héber nyelvű újságot. A szerencsétlen minden bírósági eljárás mellőzésével fobélták. A szerencsétlen fiu hugai arra kértek, hogy menjek Charkowba és tegyek valamit a fiu érdekében, nehogy halálra ítéljék. Eleinte szabadkoztem és azzal érveltem, hogy az én közbelépésem csak ártna neki, de a végén mégis fogtam a vándorbotot. Mint-hogy nem volt nyolc rubelem vasuti költségre, gyalog mentem egy-két ismerősömhöz. Láttam, hiába minden. A könyörület kapui szegény rokonom előtt be voltak zárva. Hiába könyörögtem, hiába sirtam. Ahogy a spanyol inkvizíció karjából nem lehetett megmenteni az ártatlant, ugyanúgy nem lehetett a Jewsekziák inkvizítorainak kezéből sem. Fájdalom, három zsidó bírja volt és csak cso-

dának köszönhető, hogy kettő közülük megbetegedett és keresztények helyettesítették. A Jewsekcia azon volt, hogy halasszák el a tárgyalást, azzal az indoklással, hogy csak zsidó emberek mondhatnak ősziute ítéletet egy zsidó vádlott felett, de az elnök és a keresztény védők nem tettek eleget a kívánságnak és követelték az előbbi ítélet kimondását. Azonban a Jewsekcia befolyása mégis érvényesült és az ítélet úgy szült, hogy a fiu bűnössége révén megérdemelné a halálbüntetést, minthogy azonban fiatal-korú, 5 évi száműzetésre ítélték, amit Turkesztánban kell eltöltenie.

Szovjetországban megalakult a vallásellenes Unió

London, jan. 15. A Daily Telegraph moszkvai tudósítás alapján közli a vallásellenes Unió megalakulását. Az alakuló gyűlésen a szónokok azt hangoztatták, hogy az egyházi emberek mindig jólétben éltek és nem volt fogalmuk sem a kenyérért folytatott küzdelemről. Az Unió elhatározta, hogy a még gabonaraktárakká át nem alakított, templomokban feliratokat helyeztet el vallásellenes jelmondatokkal és intenzív vallásellenes propaganda

gandát fog végezni a szovjet egész területén.

London, jan. 15. Rigai jelentés szerint a szovjetkormány hirdetésményt tett közzé, mely szerint a szovjet pénzügyi népbiztossága az élejtett és elásott kincsek beszállítóinak a kincsek értékének negyedrészt jutalmul adja. Orosz hivatalos körökben meg vannak győződve, hogy a forradalmak ideje alatt nagymennyiségű ékszert rejtettek el s ezzel az intézkedéssel fokozni fogják a lakosság kutatási kedvét s a szovjetkincstár hasznát.

Páris, jan. 15. Kerenszki az első orosz forradalom vezére a szociálisták által rendezett vitaestélyén előadást tartott, amelyen az oroszországi terrort ostromozta. Kerenszki adatok alapján mutatta ki, hogy az utóbbi három hónap alatt Oroszországban politikai okokból 583 személyt végeztek ki. A börtönök politikai foglyokkal állandóan zsúfolva vannak. Kerenszki hibáztatta, hogy a francia szociálisták ugyanakkor, amidőn gyakran találhatnak megbélyegző szavakat a nyugati diktatúrát elítélésére, a keleti szovjet-terror ellen nem lépnek fel ugyan olyan intenzíven.

Kedden lesz a londoni tengerészeti le-szerelési konferencia megnyitó ülése

Az angol király tartja a megnyitó beszédet

London, január 15. A tengerészeti konferencia delegációi hétfőn a miniszterelnökség minisztertanácsában előterjesztést tartanak, amelyen megbeszéljük a konferencia napirendjét. A konferencia ünnepélyes megnyitása kedden lesz, mely alkalommal a király mondja a megnyitó

beszédet. A megnyitó ülés mintegy két óra hosszat fog tartani.

London, január 15. Henderson, angol külügyminiszter ma éjszaka Genfből utazott Londonba. A népszövetségi tanácsülésen Dalton külügyi államtitkár képviseli most Angliát.

A napokban kezdik meg az indiai kommunista összeesküvés monstreper tárgyalását

London, január 15. Az indiai Meerutban leplezett kommunista összeesküvés per vádirata elkészült. A vádirat rámutat arra, hogy a kommunista internacionális forradalmi mozgalmakat szit s most működését Indiára is intenzíven kiterjesztette. A proletárdiktatura érdekében szervezett forradalmi mozgalom vádlottjai moszkvai utasítás alapján arra törekedtek, hogy az állami és társadalmi rendet felborítsák s a hatalmat erőszakos úton birtokba vegyék. A vádlottaknak az összeesküvés-

ben való részvételére dokumentumok alapján bizonyítva van. A monstreper tárgyalását a közeli napokban kezdik meg.

SZABÓ DEZSÓ:
Elsodort falu
(3 kötetben) 138 lej.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

MARADÉKVÁSÁR

Egy teljes öltönyre
való szövet összes
bélésárúval **800** Lei

Schwarz Lajos fia

Edmund SZÁSZ Ödön

posztóáruház r.-t. cégnél Cluj-Kolozsvár,
Str. Universităţii No. 3. (volt Egyetem-u.)

Bel- és külföldi szövetek, puplin, zefir és női kelmék!
Összes bélésárú a legnagyobb választékban!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Telefon 7-78.

ASPIRIN
Bayer
a legkiválóbb fájdalom-csillapító
ASPIRIN
tablettáknak.
Csak az eredeti csomagolást vásároljuk (6 vagy 20 tablettát tartalmazó) a fehér-zöld-piros pecsétbéllyel ellátva!

Egy kolozsmegyei földbirto- kos szolgálja gazdája tá- vollétében kirabolta a reája bizott házat

Amikor a szolgálja a lopott szekere a lopott hólmival tovább akart állni az országuton összetalálkozott hazatérő gazdájának kocsijával

Cluj-Kolozsvár, január 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szász József lomberdei földbirtokos felesége jelent meg ma reggel a kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályában, ahol feljelentést tett Szabó Károly szolgálja ellen, aki 50 ezer lej erejéig meglopta és Kolozsvárra szökött.

Szabó Károly néhány nappal azelőtt lépett Szász József földbirtokos szolgálójába. Gazdája lelkiismeretes és hűséges alkalmazottat látott benne és teljes bizalommal viseltetett iránta. Így történt meg az, hogy vasárnap, amikor Szász József családjával együtt Kolozsvárra ment Szabó Károly szolgáljára bízta a ház őrzését. A szolgálja azonban visszaélt gazdájának bizalmával. Mialatt a földbirtokos családjával Kolozsváron tartózkodott, Szabó Károlyban a kedvező alkalom megérlelte a lopás gongolátát. A gondolatot a bűnös tett követte és Szabó Károly álkulcsokat szedett elő zsebeiből. A szolgálja terepszemlét tartott és miután megállapította, hogy egyedül van a házban, működésbe hozta az álkulcsokat. A betörő-szerszámokkal való kísérletezés csakhamar sikert eredményezett és Szabó Károly behatolt gazdájának lakásába. Feltörte a szekrényeket és 24 ezer lej értékben elemelte házasszonyának toilettjeit. A zsákmánnyal a hóna alatt a színe vonult vissza, befogta a szekeret, ráarkta a szép ruhákat tartalmazó battyut, felült a bakra és neki-vágott az országutonak, tárva-nyitva hagyva gazdájának lakását, aki kétségtelen bizalommal rábízta annak őrzését.

A szolgálja szekere Kolozsvár felé tartott. Utközben az éjszakai homályba bevilágító hold fényénél a lomberdei birtok szekere-n ülő szolgálja, gazdájának kocsiját pillantotta meg az országút legközelebbi fordulójánál. A következő pillanatban a szolgálja megállította a lovat, és — talán mély lelkiismereti furdalás vett erőt rajta — ijedtében leugrott a bakról, futásnak eredt és eltűnt az éjszakai homályában. Szász Józsefnek amint a helyszínre érkeztek, csodálkozva nézték az országút közepén gazdátlanul áldogáló szekert. Annál kellemetlenebb meglepetés érte őket, amikor a szekér egyik sarkában a házasszony toilettjeit találtak begyömöszölve egy kis zsákba.

Amint haza érkeztek, Szász Józsefné általános házkutatást rendezett és megállapította, hogy a „hűséges” szolgálja csaknem 25 ezer lei értékű ékszerrel is meglopta.

A kolozsvári rendőrség nagy aparatúrsal megindította a körözést a gazdája bizalmával visszaélt szolgálja kézrekerítése érdekében.

A kolozsvári... és akinek

Cluj-Kolozsvár let tudósítójától) a kolozsvári Mandula Sándor nyugalm azzal vádolt meg, hogy az elmúlt lyosan bántalm hogy ez lesett radt egy éplábá lékezetesen nagy jó, mert akadt sült politikai pá és az invalidus á góak népszerűsítésétől. Koloz árasztották el, a latos apropóból. A röpiratok Mandula Sándor követelték, egyesülete is, a tanácsoshoz is ment, de általában nemzeti hősként állítani, mártírt Mandula Sándor sabb színekben

A vizsgálat so pitást nyert, hóról sem olyan beállították, hogy tént incidenst t vokálta és hogy vésbé alkalmas a zeti hős és márt Az ügy mégis a mai tárgyalás felmentette Mandula Sándor annak következő szolgálatva ez

HO csé A kolozsvári számu Niculescu dula Sándor bűn hogy az elmúlt 11 órákor a suk ról tért haza Fe séretében volt n is. A 88-as szám validus kisfia e gyermeke elől fiu kitért a léo rek ismét eléje dályozza. A gyer madt, melynek maga Starcea is. — Mit akarsz zsidó? — rivalt dulára.

Mandula vále azonban egyre h közeledett Ma pillanatban felé hogy azzal Mand kező, elhárító n Starcea felé, aki kóra támaszkod esett és másik k tán előkerült S ugyancsak szitko gette meg Mand

A koroz tázta a A vádolt val a tanukihallgatá natanuját Kism urilányt hallgatt netnek szem és mindenben mege mását. Elmondta az invalidus szit nevezte Mandu annyit mondott be a száját. E mankóját, Mand Starceat, aki ele

A vád és véd jelentős vallomás ben megerősített kisasszony állítás után Pateanu ug viselője emelked azonos annak az cialista pártnak Fellegvár-uti in

A kolozsvári törvényszék felmentette Mandula Sándort,

akit egy román hadirokkant súlyos testisértéssel vádol és akinek a gyanusmultu rokkanttal támadt konfliktusát antiszemita propaganda célokra aknázták ki a keresztényszocialista párt

Cluj-Kolozsvár, január 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap délelőtt került a kolozsvári törvényszék elé Mandula Sándor nyugalmazott jegyző küpére, akit azzal vádolt meg a kolozsvári ügyészség, hogy az elmúlt év októberében oly súlyosan bántalmazta Starcea invalidust, hogy ez leessett és a háborúból megmaradt egy eplébát is eltörte. Az ügy emlekeztesen nagy port vert fel annak idején, mert akadt Kolozsváron egy újonstól politikai párt, amely a zsidó jegyző és az invalidus incidenséből próbált magának népszerűséget és politikai tőkét kovacsolni. Kolozsvár utcáit röpiratokkal árasztották el, amelyekben ebből a sajnálatos aprópóból a zsidók ellen izgattak. A röpiratok Mandula súlyos megbüntetését követelték, megmozdult az invalidusok egyesülete is, amely talán még a régenteanáchoz is menesztett tiltakozó táviratot, de általában az egész román sajtó nemzeti hősként igyekezett Starceat beállítani, mártírt faragtak belőle, hogy Mandula Sándor bűnét annál borzalmasabb színekben tüntessék fel.

A vizsgálat során hamarosan megállapítást nyert, hogy Mandula vétke távolról sem olyan nagy, mint aminőnek azt beállították, hogy a Fellegvári-uton történt incidenst tulajdonképpen Starcea provokálta és hogy ez a Starcea a legkevésbé alkalmas arra, hogy a román nemzetit hős és mártír színeiben szerepeljen. Az ügy mégis a bíróság elé került, amely a mai tárgyaláson elhangzottak alapján felmentette Mandula Sándort a vád és annak következményei alól, elégtételt szolgáltatva ezzel a meghurcolt jegyzőnek.

Hogyan történt a szerencsétlen végű incidens

A kolozsvári törvényszék negyedik számú Niculescu tanácsa tárgyalta Mandula Sándor bűnperét. A vádlott előadta, hogy az elmúlt év október 22-én délelőtt 11 órakor a sukkot ünnepi istentisztelet-ről tért haza Fellegvári uti lakásába. Kiseretében volt nyolc éves kis gyermeke is. A 88-as számú ház előtt Starcea invalidus kisfia egy deezkaléccal zárta el gyermeke elől az utat. A kis Mandula fu kitért a lécc elől, mire a másik gyerek ismét eléje állt, hogy utjában akadályozza. A gyerekek között szóváltás támadt, melynek zajára előjött a házból maga Starcea is.

— Mit akarsz a gyerekeimtől te bűdös zsidó? — rivalt rá az invalidus Mandulára.

Mandula válaszolni próbált. Starcea azonban egyre hangosabban szitkozódott, közeledett Mandulához és egy adott pillanatban felemelte egyik mankóját, hogy azzal Mandulát megüsse. Ez védekező, elhárító mozdulatot tett karjával Starcea felé, aki miután csak egy mankóra támaszkodott, megtántorodott, el esett és másik lábát is eltörte. Erre azután előkerült Starcea felesége is, aki ugyancsak szitkozódott és halállal fenyegette meg Mandulát.

A koronatanu vallomása tisztázta a vádlottat

A vádlott vallomása után megkezdődtek a tanukihallgatások. Először a vád koronatanuját Kismarjai Márta nagyváradi urilányt hallgatták ki, aki az egész jelenetnek szem és fültanuja volt. A tanu mindenben megerősítette Mandula vallomását. Elmondta, hogy hallotta midőn az invalidus szitkozódott, bűdös zsidónak nevezte Mandulát, ez pedig mindössze annyit mondott Starceának, hogy fogja be a száját. Ezután Starcea felemelte mankóját, Mandula pedig ellökte magától Starceat, aki elesett.

A vád és védelem többi tanui kevésbé jelentős vallomásokat tettek és nagyrészen megerősítették a vádlott és Kismarjai kiaszony állításait. A tanukihallgatások után Pateanu ügyvéd, Starcea jogi képviselője emelkedett szólásra. Ez a Pateanu azonos annak az újdonsült keresztényszocialista pártnak az elnökével, amely a Fellegvári-uti incidens után antiszemita

röpiratokat osztogatott a városban. Pateanu előadta, hogy Starcea az összetűzésből kifolyólag szenvedett sérüléseit a mai napig sem heverte ki és ezért nem jelenhetett meg a tárgyaláson. Ügyfele nevében kéri a bíróságot, hogy ítéljen meg számára harmincezer lej kezelési költséget, ezenkívül pedig egymillióöttszázezer lej kártérítést eltört lábáért. Kérte végül a bizonyítási eljárás kiegészítését, újabb tanuk beidézését és főleg annak bizonyítását, hogy Starcea nem emelhetette fel mankóját, mert mindkét mankójára kell támaszkodnia.

A bíróság rövid tanácskozás után a bizonyítási eljárás kiegészítésére vonatkozó előterjesztést visszautasította, majd kezdetét vették a perbeszédnek. Boca ügyész

a büntetőtörvénykönyv 303-ik paragrafusára való hivatkozással rövid vádbeszédben a vádlott megbüntetését kérte.

A védőbeszéd leleplezi a „mártírt“.

Mandula védője dr. Alexandru Pop kolozsvári ügyvéd igen alaposan felépített tárgyi és jogi argumentumokkal bizonyította a vád tarthatatlanságát. A védő mindenekelőtt is rámutatott arra, hogy bizonyos körök nemzetiségi kérdéssé próbálták a Fellegvári uti incidenst felfújni, hogy atmoszférát teremtsenek Mandula Sándorral szemben. Idézte a kolozsvári „Keresztényszocialista párt“ röpiratát, a „Patria“ cikkeit, majd rámutatott arra, hogy kicsoda tulajdonképpen az a Starcea,

akit a röpiratok román mártírként állítottak be. Elmondotta Pop dr. hogy Starcea egy hónappal az incidens előtt jött csak Romániába. 1929 végéig Magyarországon tartózkodott, ahol — a védő által nem ismert érdemekért vitézi telekkel jutalmazták meg. Starcea fenyegető csak azután jött Kolozsvárra, miután őt Magyarországról kiutasították. A védő azután azt fejtegette, hogy nincs és nem lehet közvetlen okozati összefüggés Mandula védekező gesztusa és Starcea lábtörése között, annál is kevésbé, mert Mandula nem tett egyebet, minthogy védekezett Starcea fenyegető mozdulataival szemben. A védő különösen hangsúlyozta azt, hogy az egyetlen intelligens tanu, Kismarjai Márta, akit a vád idéztetett be, mindenben megerősítette azt, hogy nem Mandula, hanem Starcea volt a támadó és a provokáló fél.

A felmentő ítélet.

A bíróság helyt adott a védő érvelésének, megállapította, hogy Mandula gondatlanságból okozott testisértést követett el, ezzel szemben fenforogni látta a jogos önvédelem esetét és ezért Mandulát a vád és következményei alól felmentette.

A jeruzsálemi Szentfal körüli konfliktus megvizsgálására háromtagu bizottságot delegált a népszövetségi tanács

Genf, január 15. A tanács a délutáni ülésen foglalkozott azzal a javaslattal, amely a hágai állandó nemzetközi bíróságnak felelősségi jelleget kíván adni. Elhatározták, hogy ebben a kérdésben a tanács tag-államok szűkebbkörű jogászibizottságot alkotnak a megvitátják az ügyet.

Sir Erik Drummond főtárgyaló ismertette Henderson érdeklődésére a népszövetségi palota építkezési ügyét. Briand is az építkezés sargóssága mellett foglalt állást. A tanács háromtagu bizottságot delegált a Sirató fal használata ügyében a zsidók és az arabok között támadt konfliktus ki-

vizsgálására.

Páris, január 15. Adatci a francia fő városban át Hágából Genfbe utazott, hogy a tanács ülésén a nemzeti kisebbségi kérdésben megtegye jelentését. A párisi japán követ csütörtökön visszatér Hágába.

A bukaresti rendőrség elfogató parancsot adott ki Profiriu sziguranca főnök-helyettes ellen

A „Curentul“ leleplezései nyomán megindult a tisztogatás a reorganizált bukaresti rendőrségen

București-Bukarest, január 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap színmunkban megírtuk, hogy az egyik bukaresti lap állítása szerint a rendőrség reorganizálása során gyanus multu egyének kerültek a bukaresti rendőrség élére. Bukaresti jelentés megerősíti ezt a híradást. A bukaresti rendőrség elfogatói parancsot adott ki Profiriu sziguranca-főnök-helyettes ellen, aki több a büntetőtörvénykönyvbe ütköző

cselekedeteket követett el.

A „Curentul“ szerint a rendőrség reorganizálása alkalmával Profiriu jelenleg a belügyminisztérium által delegált bizottság előtt és bizonyítványokat mutatott fel arról, hogy a cetatea-albai törvényszék ügyész, majd főügyész volt. A bizonyítványok alapján — amelyekről csak utólag derült ki, hogy hamisak voltak — a bizottság főnök-helyettesnek nevezte ki Profiriut. Három

hét sem telt el a kinevezés után, amikor több bukaresti hölgy jelentkezett Nicoleanu tábornok-rendőrprefektus előtt, elpanaszolva, hogy Profiriu házasságot ígért nekik, jelentős összegeket csalt ki tőlük, aztán odébállott. Profiriu megneszele, hogy bajban van és otthagya hivatalát, mielőtt még le tartóztatták volna. Most körözlevelet bocsátottak ki ellene.

Elkészült az új építkezési javaslat, amelynek alapján olcsó építkezési kölcsönhöz jutnak a tisztviselők

Az autonóm pénztár által felépített házak négyzetmétere háromezeröttszáz lejbe fog kerülni

București-Bukarest, január 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). A munkügyi minisztérium elkészítette az új építkezési törvényjavaslatot. A javaslat célja az, hogy tisztviselők és általában kisjövedelemmel rendelkező egyének számára olcsó lakások építését lehetővé tegye. Az építkezések előmozdítása érdekében a munkügyi minisztérium mellett „az építkezések autonóm pénztára“ címmel új intézményt létesítenek. A törvény kétféle olcsó lakás építését teszi lehetővé: egyéni és kollektív lakások létesítését. Az autonóm pénztár kölcsönöket folyósít a lakások felépítésére céljára. A törvény felhatalmaz

za az autonóm pénztárt, hogy egymaga építsen, eladjon és bérebeadjon lakásokat a lakáskrisis enyhítése érdekében. A tervezet alapján építhető egyik lakás-kategória egytől három szobát és a mellékhelyiségeket foglalja magában. Egy ilyen lakás négyzetmétere Bukarestben legfeljebb négyezer, a többi városokban pedig legfeljebb 3500 lejbe fog kerülni. Ezek a lakások ugyancsak fognak vízvezetékekkel, villamosvilágítással és kanállal rendelkezni. A második kategóriába tartozó lakások háromtől hat szobával és mellékhelyiségekkel rendelkeznek. Az ebbe a kategóriába tartozó lakások négyzetmétere ár

5500 lejig terjedhet Bukarestben és 4500 lejig a többi városokban.

Az autonóm építkezési pénztár a következő személyeknek fog építkezési kölcsönöket folyósítani: állami, megyei, vagy községi tisztviselők, nyugdíjasok, hadiözvegyek és állami munkások. Az autonóm pénztár segítségével épített lakások tizenöt — illetőleg husz esztenedig adómentesek lesznek. Azok, akik már rendelkeznek ingatlanl, nem fordulhatnak kölcsönért az autonóm pénztárhoz.

Hajfestés

„KOMOL“ párisi hajfestőszer 18 természetes színárnyalatban létezik. Ezzel őszülő haját 15 perc alatt a legnagyobb biztonsággal az eredeti színére festheti vissza. Kérje a „Komol“-t az Ön todrásznál. Vezérképvislet: Oradea, Sir. Delavrancea 28. L., ahonnan díjtalan prospectust kaphat.

Select mozgó

Mai kezdettel mutatja be:
BILLIE DOWE

közkezdvelt művész nő legújabb filmjét:

A világ legszebb asszonya

mélyen megható dráma. Partnere:

LLOYD HUGHES

Monop. Ero film

Schacht dr. vereséget szenvedett a hágai konferencián

A hatalmak ragaszkodnak ahhoz, hogy a Young-terv akkor is életbe lépjen, ha a keleti jóvátételekben nem jön létre megegyezés

A bolgár kérdésben is csak egy pont körül vannak még differenciák. Bazel lesz a jóvátételi bank székhelye

Hágai konferencia. — ha a híradásoknak hinni lehet, a hét végén befejeződik. Ennek ellenére is azonban, tiszta képet még most lehet nyitni a tárgyalások eddigi eredményeiről. A tisztulási folyamatát eddig csak a német kérdésben lehet felismerni: a Young-tervezet életbeléptetése most már valószínű s az is tény, hogy Schacht dr., a német ultranacionalisták exponense csufos vereséget szenvedett.

A konferencia legújabb eredményeiről a következő jelentések számolnak be:

„A francia-német viszony — kitünő”.

Hága, január 15. A diplomáciai körök érdeklődése ma Párisba és Berlinbe terelődött át, ahol a két kormány minisztertanácsán foglalkozott a konferencia eddigi eredményeivel. Párisban Doumergue köztársasági elnök jelenlétében tartották meg a minisztertanácsot. Tardieu miniszterelnök ismertette a hágai helyzetet, hangsúlyozta a hitelezői államok közötti teljes egyetértést és a német delegációhoz való viszonyt kitünőnek jellemezte. A tárgyalások menete a francia miniszterelnök szerint kielégítő és a megegyezésre meg van a remény.

A miniszterelnök után Loucheur munkaügyi miniszter a keleti jóvátételi kérdésekkel foglalkozó bizottság munkájáról referált. A minisztertanács egyhangúlag jóváhagyta a konferencia eddigi eredményeit. A német birodalmi minisztertanács ülésén szintén a hágai tárgyalásokkal foglalkoztak. A minisztertanács melegegdedést fejezte ki a német delegáció munkája felett és jóváhagyta az eddigi tárgyalási eredményeket.

Záróülés: szombaton?

Hága, január 15. Az érdeklét delegációk ma is egész napon át a magyar kérdés bizottsági előkészítését intézték. Loucheur délbén megérkezett Hágába s intézkedett aziránt, hogy a delegációk szükség esetén a késő esti, illetve az éjszakai órákban is folytassák a problémák megvitatását.

Jóinformált diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a német jóvátételekkel még ma este végeznek s a nem-német jóvátételi kérdések is holnap, vagy legkésőbb pénteken lezárhatók lesznek. A konferencia záróülését szombatra tervezik.

Ma délelőtt a szövegező bizottság a bolgár egyezmény szövegét készítette elő.

A bolgár kérdésben már csak egyetlen pont körül vannak még differenciák: a dobudzsai elkobzott és likvidált bolgár javak ügyében.

Délbén háromnegyed tizenkettőkor az érdeklét delegációk összeültek tanácskozni a magyar kérdésben.

A keleti jóvátételekkel foglalkozó bizottság elé holnapra az osztrák delegáció kapott meghívást. Beavatott helyen az osztrák kérdés jelenlegi állásáról a sajtóval azt közölték, hogy Olaszország és Ausztria az ugynevezett relief-adósságok ügyében megegyezésre jutottak s az egyezményt most szövegezik.

A lapok s köztük elsősorban a Handelsblad hosszabb cikkben foglalkozik a konferencián napirendre került kérdések intézésének mai állásával s ezzel kapcsolatban megállapítja,

hogy a hatalmak ragaszkodnak ahhoz az állásponthoz, hogy a hatalmak a Young-tervet a keleti jóvátételekben való megegyezés hiányában is életbe léptetik.

A lapok egyébként a keleti jóvátételi tárgyalásokról azt írják, hogy ezek kedvező mederben haladnak előre. Olyan tervezetet készítenek most a kibontakozás alapjául, hogy egyik fél se utasíthassa azt el.

Hága, január 15. A kisanant és a magyar delegációk tárgyalásain Titulescu, Mironescu, Marinkovics, Benes és Ossucki, másfelől Bethlen, Valkó, Wekerle és Korányi vettek részt. A bizottság elé kerülő kérdéskomplexumok pénzügyi rendezéséről folytak a tárgyalások és különösképpen arról, hogy a pénzügyi megállapodás milyen perekre vonatkozzék. A kisanant delegátusai kitartanak azon álláspontjuk mellett, hogy a rendezésnek az összes perekre ki kell terjednie. A délutáni megbeszéléseken az olasz javaslat részletekéről folyt a vita s a magyar delegációnak precízírozni kellett, hogy az agrárpereknek mekkora összeg lenne pénzügyi ellenértéke.

Ma dől el a szankciók kérdése.

Hága, január 15. Tardieu és Loucheur megérkeztek s az érkezés után nyomban újra belekapcsolódtak a tárgyalásokba.

Tardieu miniszterelnök az érdeklét újságírók előtt annak a reménynek adott kifejezést, hogy az értekezletet

szombattig be lehet fejezni. Az újságírók érdeklődésére, Tardieu igen rezerváltan nyilatkozott a szankciók kérdéséről, mivel ezt a kérdést a hat meghívó hatalom együttes értekezlete még csak a mai nap folyamán dönti el végérvényesen.

London, január 15. A lapok részletesen foglalkoznak a Schacht által felidézett hágai incidenssel.

A Financial News szerint a meg gondolatlan Schacht teljes veresége szenvedett.

A Times is meggondolatlannak jellemzi Schachtot és rámutat arra, hogy nem sikerült hátra támadása, mert lépése már túlkésőn jött ahhoz, hogy megzavarhassa a kedvezően folyó tárgyalások menetét. A legtöbb kérdést már sikerült megoldani s így a bombának semmi hatása sincsen.

A Petit Parisien is támadja Schachtot és azt hangoztatja, hogy a Young-terv csak akkor fog igazában életbe lépni, ha az ultranacionalisták szolgálatában álló bankdiktátort sikerül eltávolítani a birodalmi bank éléről.

Hága, január 15. A nemzetközi jóvátételi pénzügyi szervező bizottsága tegnapi ülésén végképen Baselben alapította meg a jóvátételi pénzügyi székhelyét, elvetve a belgáknak a Brüsszel székhelyre szóló indítványát.

Anglia, a csodálatos karriererek országa

Alacsony sorból származó arisztokraták, államférfiak és közgazdasági hatalmasságok

London, január 15. Általában Amerikát tartják a self made man-ek hazájának. Norman Angel, Amerika szociális fejlődésének legkiválóbb kutatója, aki maga is mint cov-boy, majd mint aranyász kezdte karrierjét, ezt írja:

— Az amerikai példa kétségbevonhatatlan bizonyítéka annak, hogy az államalkotás és államfenntartás képessége mennyivel nincs születés, vagy nevelés kiváltságához kötve. Amerikát nem hadvezérek, diplomaták, vagy arisztokraták tették a világ legirigyletebb és minden hibája ellenére a legdemokratikusabb államává, hanem

azok a kalandorok, szerencsevadászok, munkások, kereskedők, ügynökök és Európa előítéltelei elől menekült intellektuelek,

akiknek a legkisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy a dinasztia alapítás problémáján törjék a fejüket és mégis meg alapították a tehetség, a siker és a munka dinasztiáit, amelyek összehasonlíthatatlanul értékesebbek, mint az egész Gótai Almanach.

Ez nagyon igaz, de nem szabad elfelejteni, hogy Amerika e tekintetben nagyon sokat köszönhet annak, hogy követte a demokratikus angol államalkotás szellemét és példáját. Angliát bizonyos oldalról szeretik az előítéletek fellegvárának nevezni, de mi sem tévesebb ennél. Nem szabad azok után az antik és festői ceremóniák után itélni, amelyeket még ma is betartanak, mert ezeknek a külsőségeknek semmi közük sincs Anglia igazi szelleméhez. Angliát ma talán több joggal lehet a self made man-ek és a korlátlan lehetőségek hazájának nevezni, mint magát Amerikát.

A tehetség arisztokratái

A legjobb, bár paradoxonnak látszó példa erre az angol lordok házában intézménye. Ez az intézmény maga a megtestesült demokrácia, a feudális szellemű angol földbirtokos arisztokrácia már rég-

óta csak legjelentéktelenebb része a lordok házában. A súlypont áthelyeződött azoknak a lordoknak a táborára, akik üzleti vagy politikai sikereik után szereztek meg az arisztokrata címet.

Evről-évről újabb üzleti és politikai lordokkal frissítik fel a felsőházat és ezeknek a lordoknak legnagyobb része bizony nagyon zavarba jönne, ha családját a nagyapján túra kellene visszavezetnie. Nagyban hozzájárult az angol arisztokrácia demokratikus voltához az is, hogy Angliában a családoknak csak egyetlen tagja viseli, illetve örökli a címet, a többiek továbbra is polgári nevüket viselik és polgári foglalkozásukat űzik.

Az angol gazdasági és politikai élet vezető helyén majdnem mindenütt self made man-ek állnak. Ma már Angliában is megszűntek azok az idők, amikor a jó születés már feltétlenül miniszterséget biztosított. Ma már az angol politikai élet eljutott oda, hogy a szegénység, vagy alacsony származás nem akadályozhatja meg a karriert.

Vessünk csak egy pillantást a mai Anglia vezető egyéniségeire.

Munkásokból miniszterek

Snowden pénzügyminiszter, aki maga is egy szegény falusi család gyermeke és akinek legmagasabb iskolája a falusi elemi volt, a minap rámutatott arra, hogy Anglia sorsát majdnem kizárólag olyan férfiak intézik, akik tiz-tizenkét éves korukban már gyárakban és bányákban dolgoztak, ugyhogy csak elemi iskolát végzhettek. Mac-Donald szintén csak a lossiemouthi öreg tanítóster iskoláját látogatta, akinek nevelő munkájáról oly kegyeletesen emlékezett meg, amikor legutóbb diszpolgárává választotta a City.

Henderson egy newcastliei gyár vasöntő munkásából lett az angol birodalom külügyének intézője, Thomas közgazdasági miniszter karrierje a mozdonyvezető tisztelettel kezdődött, Clynas belügyminiszter 8 éves korában már reggel négy órakor

dolgozni ment egy gyapotmalomba, Graham kereskedelmi miniszter heti tizenkét silling fizetéssel irnokoskodott pályája kezdetén.

Miss Bonfield, Anglia első női minisztere, aki a munkaügyi tárcát irányítja, tizenhat éves korában már bolti kiszolgáló lány volt. Shaw hadügyminiszter tiz éves korában lett munkás egy gyapotmalomban és épügy nem volt soha katoná, mint ahogy az angol flotta jelenlegi admiráisa, Alexander tengerészeti miniszter a gyári munkából lett prédikátor, soha sem volt tengerész. Roberts nyugdíjügyi miniszter nyomdász, Adamson skóciai miniszter bányász, Lonsbury közmunkaügyi és Morrison közlekedésügyi miniszter gyári-munkás.

Lun, az indiai miniszterium államtitkára, szénbányában mázsamester, a királyi udvartartás kancellárja közrendőr, Smith, az udvartartás kincstárnoka taximosó volt — és a világ nem is fordult ki kerekéből, mikor ezek az emberek évtették Anglia kormányzását sőt a világ közvéleménye úgy látja, hogy Anglia munkásmiszteriuma a kötelességtudó munka, a jószándú segítőmunka és a közhivatali korrekt becsületesség tekintetében példát mutathat Európa sok kormányának.

De nemcsak a munkások körében látunk annyi self made man-t. A liberális párt vezéreinek karrierje nem kevésbé romantikus, mint a szocialistáké. A liberális párt vezére, Lloyd George, mint egy szegény walesi csizmadia fogadott gyermeke, a legnagyobb nélkülözések között élt és tizenöt éves koráig legfeljebb ha hetenként egyszer evett meleg ételt.

Lord Reading, aki a liberális pártnak a vezére, tizenöt éves korában, mikor mint kabintisztogató hajóinas járta a tengert, még nem igen gondolt arra, hogy belőle, a kis zsidó fiúból egykor Anglia legmagasabb bírāja, majd indiai alkirály lesz. Sir John Simon a liberális kormány volt belügyminisztere és Anglia egyik legjobban kereső ügyvédje, egy falusi pap fia volt.

A konzervatív párt, amely természeténél fogva a tradíciók és az előkelő osztályok intézménye, szintén egyékszik már közelebb jutni a nagyobb tömegekhez és teret engedni az érvényesítésre az egyszerű származású embereknek.

Nagygazdasági karriererek

A nagy angol vállalatok szintén olyan emberek vezetése alatt állanak, akik maguk küzdötték fel magukat a karrier csúcsára. Lord Inchcape a legnagyobb angol tengerhajózási társaság elnöke, mint vándor parasztfiú érkezett Londonba és a matrónaságban és a kifutófiú méltóságban keresztül jutott a grófi ranghoz és a milliárdosságához.

Lord Leverhulme, a világ szappankirálya, vidéki szatócs korában sajátmagáa főzte a szappant, Lord Ashfield, a londoni földalatti és autóbustársaság kis hivatalnok volt.

Lord Inverforth mint sok más angol milliomas, szintén Skóciából jött Londonba és egy bankban mint kifutófiú kezdte pályafutását. Lord Invernairn egy kis gépjávitó gyárat alapított és ezt fejlesztette Anglia leghatalmasabb vállalatává. Sir Thomas Lipton, a világ egyik leghiresebb teakereskedelmi részvénytársaságának elnöke, szintén skót származású és egy kis glasgowi vegyeskereskedésben heti két silling fizetéssel, mint inas kezdte pályáját. Mikor fizetésemelést kért, a főnöke kidobta. W. R. Morris, az ismert autómobilok gyártója Oxford egyik külvárosában kis biciklijávitó műhelyt alapított sok évtizeddel ezelőtt, Lord Devenport falusi szatócs volt. Lord Rhondda pedig Walesben bányász.

De hasonló karriereket látunk az angol szellemi élet kiválóságainál is. Bernard Shaw egy írországi telefonközpont kis hivatalnok volt, Sheam O'Casey fényképszegédből lett világhírű festővé. Sir John Lavery hasonló alacsony sorsból küzdötte fel magát. A világhírű tudós, sir Oliver Lodge, mint cserépgyári munkás kezdte műtődését.

Mindezek alapján érthető, hogy az angol felfogás szerint az igazi történelmi osztály az, amelynek tehetsége, munkaképe, ereje és becsületessége van a nemzet történelmének alakításához.

Hirdessen az Új Keletben

Bernhard Shaw fordí

A paradoxon mind a radalom kifejezési formája is paradoxonokban, az is joggal állítható lenforradalomtól sem forma. A művész s a meztelen valóság a radaxon végeredmény sokat ígér és keveset és keveset ígér.

Bernhard Shaw kiváltképen érdekes, akkor beszélt — és paradoxonokban, amíg ságokat akart mondani: akkor vagy gondani: akkor vagy hogy unalmas, vagy Ugy járt volna, mint akit mindenki nagy fölöttébb elismer, — olvas és még keveset hard Shaw azonban ba áll rokonságban a vezetőbb eszközök jai elérésére: komolygyártott, amiket min Legkomolyabban ter Shaw írói rivalisa vezetésénél fogva elleni Shawban s talán ne éppen Shaw szellemes ton az ellenforradalom fel tetszetős paradoxon

Azonban a paradoxon van az a hátrányunk. Addig-addig lódnak, míg a vég hóságával szomszjara. A komolyágnak, hogy szeret len tózik a választékos hard Shaw, aki férő sokáig később ságait lenge szóko re: öregkorára meg ami lényegében azt letlen igazságait n ságok alakjában tá ságai azonban — legalább olyan erőte sági. Az angol kis most sem szokták dokra olyan áhítato nek, mint a borju szünelég meg is fogr (A lordok közül ne priszkölni Bernhard rombaságán, mert a cia tagjai között m a forradalmár, min a egváltalan elképze

Bernhard Shaw hi egyetemen tartot a modern nevelésr a gorombaságnak é tekos kifejezéseknél néha ki is tört belő Bernhard Shaw, ez e szavai erőteljes övetkezőket mondo „Ne küldjétek fia egy Cambridgebe, a log, amit ezek a ek, az, hogy eltűnő l és mi nyomukat a nem akarjuk ök e lyesebb, hogyha tük be őket. Meg gy mikor fiaink k mről s az életbe m saját fejük után m Bizony, ezekből a et a régi, paradox ismeni. Ezek min demagvarázást kizá t mondják, amit m mernek nyíltan es ondani: hogy világs dicsókai oktatás eg dicsónak, szellemi y egész hajórakomá háza, ahol minden t holmi feldult ka t egymás mellett: t tudomány, közgaz zika, szociológia és an zürzavar tehát, e módon lehetséges gy belebolondul, il felikvens, vagy pec i mindazt, amit ez a fejébe tömtek. z kétségtelenül így

Bernhard Shaw és az oxfordi „tébolyda“

A paradoxon mindig álcázott szellemi forradalom kifejezési formája. De mert Chesterton is paradoxonokban beszél és beszélt mindig: azt is joggal állíthatjuk, hogy a szellemi ellenforradalomtól sem idegen ez a kifejezési forma. A művész szereti a kokettériát, ami a meztelen valóság elegáns kendőzése. A paradoxon végeredményben kokettéria: néha sokat ígér és keveset ad, máskor sokat ad és keveset ígér.

Bernhard Shaw esete a paradoxonokkal kiváltképpen érdekes, sőt különös. Rendszerint akkor beszélt — és bizony sokat beszélt — paradoxonokban, amikor nagyon súlyos igazságokat akart mondani. Ha ezeket az igazságokat komoly formákban próbálta volna elmondani: akkor vagy azt fogták volna rá, hogy unalmas, vagy azt, hogy forradalmár. Ugy járt volna, mint Gerhardt Hauptmann akit mindenki nagyrabecsül és tisztel, sőt föltöbb elismer, — csak igen kevés ember olvas és még kevesebb ember követ, Bernhard Shaw azonban ír és vérsérgileg nevére áll rokonságban Oscar Wildevel: a célra vezetőbb eszközöket választotta leplezett céljai elérésére: komolytalan paradoxonokat gyártott, amiért mindenki komolyan vett. Legkomolyabban természetesen Chesterton, Shaw írói riválisa vette, aki paradox természeténél fogva ellenlábasát látott Bernhard Shawban s talán nem kis része van abban éppen Shaw szellemességének, hogy Chesterton az ellenforradalom eszmekörét dolgozta fel tetszetős paradoxonoktan.

Azonban a paradoxoníróknak is megvan az a hátrányuk, hogy megöregsznek. Addig-addig viccelnek és gúnyolódhatnak, míg a végén egy agyszűz mohóságával szomjaznak rá a komolyságra. A komolyságnak pedig őstermészetű, hogy szeret leplezetlen lenni és irtózik a választékos szavaktól. Bernhard Shaw, aki férfikora delén és még jó sokáig később is, forradalmi igazságait lenge szókosztümökbe öltöztette: öregkorára megtanult puritán lenni, ami lényegében azt jelenti, hogy kiméltelen igazságait most már gorombaságok alakjában tállja fel. Gorombaságai azonban — meg kell adni — legalább olyan erőteljesek, mint az igazságai. Az angol kispolgárok, akik még most sem szokták le azt, hogy a lordokra olyan áhítatos szemekkel nézzenek, mint a borjú az új kapura, valószínűleg meg is fognak döbenni szavain. (A lordok közül nem mindenki fog prüsskölni Bernhard Shaw legújabb gorombaságán, mert az angol arisztokrácia tagjai között ma már sokkal több a forradalmár, mint azt igen sokan egyáltalán elképzelni tudják.)

Bernhard Shaw legutóbb a plymuthi egyetemen tartott hosszabb előadást a modern nevelésről. Ezt az előadást a gorombaságnak és a kevésbé választékos kifejezéseknek szentelte és ha néha ki is tört belőle a régi paradoxon Bernhard Shaw, ez igen keveset volt a szavai erőteljes igazságaiból. A következőket mondotta:

„Ne küldjétek fiaitokat Oxfordba, vagy Cambridgebe, az egyetlen helyes hely, amit ezek az intézetek tehetnek, az, hogy eltűnjenek a föld színéről és mi nyomukat sóval hintsük be. Ha nem akarjuk őket lerombolni, legelősebb, hogyha tébolydának rendezik be őket. Meg vagyok győződve, hogy mikor fiaink kikerülnek az egyetemről s az életbe lépnek, nem tudnak saját fejük után menni.”

Bizony, ezekből a szavakból nem lehet a régi paradoxon Bernhard Shawra lesmenni. Ezek minden kétséget és elmagyarázást kizáróan beszélnek s mondják, amit ma még igen kevesen mernek nyíltan és becsületesen megmondani: hogy világszerte, a közép- és felsőiskolai oktatás egy csomó ártalmas adiciónak, szellemi ócskavasnak és egész hajórakomány hazugságnak a háza, ahol minden rendszer nélkül, holmi feldult kintinokban, hevernek egymás mellett: teológia és természettudomány, közgazdaságtan és matematika, szociológia és okkultizmus, — az egész zürzavar tehát, amiből csak két módon lehetséges a szabadulás: vagy belebolondul, illetőleg belebutul felikvens, vagy pedig sikerrel elfelkiválasztja magát, amit ezeken az iskolák a fejébe tömtek.

az esetben is, ha Chesterton ur szereti a zürzavart, mert becses véleménye szerint a zürzavarban lehet legjobban szórakozni s ha már az embernek nem sikerül az életben kiadós kenyeret találni, — legalább a szórakozása legyen meg. Valószínű, hogy Bernhard Shaw mind ezeket már hetvenedik életévét megelőzőleg is tudta, csak azért nem mondotta el, mert nem talált kifejezésükre megfelelő paradoxonokat. Most, hogy már túl van a földi hiúságok egyrészen, úgy érzi, hogy a közép- és felsőiskolai oktatás szellemét legalább is Bernhard Shaw szelleme kell, hogy felváltssa az egész világon. Vagy ha már nem is lehet azonnal az összes angol egyete-

meket tébolydává átalakítani: legalább Chesterton urat kell kinevezni rektoruknak. Akkor azután az egyetemi hallgatók jól fognak mulatni, nevető-izmaik még lábizmaiknál is jobban ki fognak fejlődni, de viszont a fejük üres marad, ami Bernhard Shaw szerint még mindig jobb, mintha jó cambridgei tudományal töltik meg.

Ma már mindenki tudja, hogy az emberi fejlődés útjában a tradíciók nehézkedési ereje áll. Bernhard Shaw öreg korára megtanult türelmetlen lenni és le szeretné győzni egyenesen a nehézkedési erőket. Ez magyarázza meg gorombaságát, amely — ha nem is

olyan szellemes, mint egy paradoxon, — de viszont annál komolyabban vehető. Mert bizony, nagyon sok zürzavarnak, nagyon sok tévedésnek a Cambridgeek és az Oxfordok az okai, amelyeknek tudományára és hagyományaira az élet annyiszor cáfol rá, ahányszor csak az embernek komolyabb konfliktusai támadnak vele. Tisztult fejű és haladó generációt — a nagy átlagra vonatkoztatva ezt a kijelentést, — csak új nevelési rendszerrel lehet elérni s ha Bernhard Shaw ezt az új nevelési rendszert sürgeti, — akkor meg lehet érteni a türelmetlenségét és a gorombaságát is. **Salamon László.**

A munkanélküliek ismét véres tüntetéseket rendeztek Németország több városában

Wormban és Hermannsdorfbán órákon át tartó véres revolverharc zajlott le a tüntetők és a rendőrség között. A késő esti órákban mindenütt helyreállt a rend

Berlin, január 15. Németország több városában a mai nap folyamán a kommunista érzelmű munkanélküliek hatalmas tüntetéseket rendeztek, melynek során rendbontó kísérleteket tettek a tüntetők.

Breslauban és Hamburgban ezrekre menő munkanélküli tömegek vonultak fel az utvonalakon, kenyeret és munkát követelve. A tömegekben itt-ott feltűntek a vörös frontarcok egyenruhái is. Amíg a tömeg provokáló magatartást nem tanusított, a rendőrség nem avatkozott bele a tüntetésbe. Csak akkor került sor beavatkozásra, amikor a tüntetők fenyegető magatartást kezdtek tanusítani. A rend-

őrség akkor beavatkozott és beavatkozásával sikerült elérnie a tömeg feloszlását.

Két más városban azonban véres összetűzésre került sor. A Rhein-hessen tartománybeli Wormsbau a munkanélküli tüntetők tüzharcba keveredtek a rendőrséggel. Az utcákon egy teljes órán át ropogtak a revolverek s a rendőrség igen szorongatott helyzetbe került.

Később azonban a környékről és főleg Darmstadtól megerősítések érkeztek, az erősítések segítségével a rendőrségnek sikerült bekerítenie a tüntetőket. Mindkét részen szá-

mos súlyos sebesülés történt. A rendőrség számos tüntetőt letartóztatott.

Még súlyosabb zavargások voltak a szászországi Hermannsdorfbán, ahol a munkanélküliek tüntető tömegei a gyárak berendezéseit akarták szétrombolni. A tüntetők a védő rendőrsztagokat kövekkel dobálták meg. A rendőrség végül is olyan fenyegetést helyezte kerület, hogy kénytelen volt sortűzet adni. A sortűznek 2 halottja és 15 életveszélyes sebesülte van. A többi tüntetőt szétfúttak. A késő esti órákban a városban a rend helyreállt. A rendőrség számos tüntetőt letartóztatott.

Állhatatosan tagad Schwartz Herman, a hitvesgyilkos bukaresti bodegás

A gyilkos bűnsegédjének, egy huszéves degenerált fiúnak azt ígérte, hogy „embert csinál belőle“, ha nem jelenti fel

București-Bukarest, január 15. Papadopol vizsgálóbíró az elmúlt éjszaka és ma délelőtt folytatta a vizsgálót Schwartz Hermanné meggyilkolása ügyében. A vizsgálóbíró ismételtén kihallgatta Guttman Dávidot, aki tegnapi vallomásával világosságot derített a Petre Carp utcai gyilkosság rejtélyére. Guttman alig husz esztendő, a degenerált benyomását keltő fiatalember, eddig már kétszer volt börtönben lopás és betörés miatt. Ma délelőtti vallomása során elmondta, hogy Schwartz Herman társaságában tizenkét óra előtt néhány perccel tértek haza. Schwartz Herman hatalmas patáliát csapott otthon, veszekedett feleségével, majd előrántotta a magával hozott vasdorongot. Ő el akart futni, de mégis meggondolta magát és az ajtónál őrt állt, míg gazdája végzett a feleségével. Midőn Schwartz Hermanné már nem lélegzett, az ember elküldte őt a rendőrségre, hogy jelentést tegyen az asszony meggyilkolásáról.

— Embert csinál belőled, ha nem jelentsz fel — mondotta neki Schwartz, aki előzőleg már este tíz óraker valami ürüggyel elküldte őt lakására, hogy nézze meg, mit csinál a felesége.

Schwartz Herman mai kihallgatása alakult a következőképpen:

hogy nem ő, hanem Guttman Dávid gyilkolta meg feleségét. A vizsgálóbíró arra a kérdésre, hogy ezt honnan tudja, nem válaszolt Schwartz Herman. A vizsgálóbíró számára súlyos probléma most annak kibogozása, hogy ki ölte meg tulajdonképpen Schwartz Hermannét: a férje, vagy Guttman Dávid. Reméli, hogy a közeli napok ezt a kérdést is tisztázzák.

Legújabb verziók szerint egyébként a szerencsétlen asszony meggyilkolásában része van Schwartz Herman szeretőjének is, akinek nevét egyelőre titokban tartja a vizsgálóbíró. Schwartz Herman állítólag előzetesen megbízták szeretőjével, hogy meggyilkolja feleségét és azután vagyonát értékesítve ketten Londonba szöknek, ahol megesküsznek egymással.

Az amerikai zsidó kongresszus tiltakozik a szovjetek zsidó vallásüldözése ellen

Newyork, január 15. Az amerikai zsidó kongresszus legutóbbi tanácskozási során intenzíven foglalkozott az oroszországi zsidó vallásüldözésekkel. Bernard S. Deutsch a kongresszus elnöke, közölte a delegátusokkal, hogy lépéseket tett egy bizottság kiküldésére, melynek hivatása az oroszországi helyzet kellő megvizsgálása után megtenni azokat a hathatós lépéseket, amelyek a jelenlegi körülmények között kellő eredményre tudnak vezetni. A kongresszus magáévá tette az elnök jelentését és a következő bizottságot választotta meg: Karl Sherman elnök, tagjai pedig dr. I. L. Bluestone, Gedalia Bublick, Rabbi Mózes Hiamson és Nathan B.

Perlmann, Dr. Stephen S. Wise, Bernard S. Deutsch és Bernard G. Richards hivatalból lesznek tagjai a bizottságnak.

Az oroszországi vallásüldözések ellen a londoni Albert hallban rendezett nagy demonstrációval kapcsolatosan Bernard S. Deutsch elnök közli a kongresszussal, hogy az amerikai keresztény testületek egységesen magukévá tették az orosz vallásüldözések ügyét és elhatározták, hogy befolyásuknak minden súlyával meg fogják tenni a szükséges lépéseket a szovjet által folytatott valláselleni kampánnyal szemben. Idézi Dr. J. H. Hertz londoni főrabbinak az Albert hallban megtartott demonstráló gyűlésen tett kijelentését, melyben a főrabbi, azon reményének ad kifejezést, hogy az angol kormány és a világ többi civilizált kormányai a kommunizmus nevében méltó kifejezést fognak adni az oroszországi vallásüldözések elleni tiltakozásuknak. Ezek a lépések meg kell tegyék a maguk hatását, azokra az orosz államférfiakra, akik a romboló ateizmust hirdetik.

Imperial Palace Hotel

A királyi palotával szemben. București, Cal. Victoriei 47. Telefon 312/83. Igazgató: TAȘCU CIOMU.

Teljesen átalkitva, 110 világos és tágas szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés. Lift. Villanyvilágítás. Fürdőszobák. Mosdók meleg és hideg vízzel. Hall. Városzoba. Pontos és gyors kiszolgálás. Minden nyelven beszélnek. Jutányos árak.

SARCIPOK

NORVEGIABÓL
AZ OROK TEL
HAZAJABÓL

HOCIPÖK

A LEGTARTÓ
SABBÁK ÉS LEG-
ELEGANSABBÁK

ROKÉPVISELET ROMANIA ÉS BULGARIA NEMZETE ÉS M. NALIOSNINO BUCUREȘTI PAS VILAGROS

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Baksarost szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. Matei Millo 6.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Szézezer lejjel károsították meg az Edison mozgókat a jegyszédőnk egy év óta üzött szisztematikus csalásai. Kinos incidens és nagyarányú csalás leleplezésének színhelye volt tegnap este az „Edison” mozgószínház. A mozi tulajdonosa rájött arra, hogy Szabó Istváné, Moldován Józsefné, Balázs Istváné és György Anna a mozi jegyszédőit lopott mozijegyeket árultak a közönség körében. A tulajdonos feljelentésére a rendőrség letartoztatta a hivatásukkal visszaelt jegyszédőket és megindította ellenük a büntügyi eljárást. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a jegyszédőnk több mint egy éve fizik manipulációjukat és több, mint 100 ezer lejjel károsították meg a mozi igazgatóságát.

A walesi herceg borbély szerepében vett részt az egyenlítői ünnepségen. Londonból jelentik: Az a hajó, mely a délafrikai vadászatra utazó walesi herceget viszi magával, áthaladt az egyenlítő vonalán, amikor megtartották a szokott, vig egyenlítői ünnepségeket. Az ünnepségeken a hajó kapitánya a tengerkirályi öltözetben szerepelt játszotta. A walesi herceg mint udvari borbély beszappanozta az utasokat és kézműves faborotvával borotválta meg őket. A beszappanozott utasokat aztán medencébe dobták, ami az egyenlítői keresztelés szertartásának felelt meg. Utolsóként a walesi herceget dobták a medencébe.

A montecarlói játékkaszinóból kizárták a női játékosokat. Párisból jelentik: A legnagyobb montecarlói klubnak, a Nemzetközi Játék-kaszinónak igazgatósága elhatározta, hogy a jövőben a vezetése alatt álló klubból kizárja a női játékosokat. A szigorú intézkedésre az adott okot, hogy az utóbbi időben a női játékosok száma rendkívül elszaporodott, de ennél nagyobb baj az, hogy a nagyobb veszteségeket nem bírják elviselni, úgy hogy az utóbbi időben egymásután két női játékos követett el öngyilkosságot a veszteségek hatása alatt.

Szoptató nők ne sörölgessenek, hanem a reggeli- és uzsonnatételekhez Ovomaltine-t Tejük dúsabb, tápepében, vitaminban gazdagabb lesz. Egy fiola ára 37 lei.

Hamburg nem engedi be a papagályokat. Hamburgból jelentik: Hamburg város-állam szenátusa a papagálybetegség terjedésére való tekintettel, tegnap szigorú határozatban megtiltotta a papagályok behozatálát. Egyben elrendelte a már bentlévő papagályok orvosi ellenőrzését. A betegség Németország északkeleti tartományában egyre intenzíven terjed.

Párisban sztrájkba léptek a sofőrök. Párisból jelentik: A taxiutók sofförjei sztrájkba léptek. A sztrájknak tiltakozó jellege van és 24 óráig tart. Oka, hogy az autógyártók felemelték a személyszállító tarifát, miáltal a taxikat kevésbé veszi igénybe a közönség és ezáltal a sofförök keresete tetemesen esökkent.

Háromszázezer lejes sikasztást lepleztek le a kolozsvári vízműveknél. Az utóbbi napokban nagyarányú sikasztásra jöttek rá a kolozsvári vízművek adminisztrációjában. A városi vízművek Micula nevének főkönyvelője háromszázezer lejt sikasztott el a vízművek pénztárából. A városi tanács a sikasztással vádolt tisztviselőt felfüggesztette állásából és átadta az ügyészségnek. Micula főkönyvelő manipulációját Simon pénzügyi tanácsos fedezte fel, aki megállapította, hogy a tisztviselő hivatalos pecséttel el látott hamis nyugtákat állított ki a háztulajdonosoknak, melyeknek alapján nagy összegeket inkasszált be és azokat saját céljaira használta fel.

Enyhe és gyors, biztos hatása hashajtó a Dr. Bayer-féle Purgen (Purgó)

Gyári áron árúsítunk állandóan!

E héten téli cikkeinknél ebből is 10 százalék engedmény.

Ennél olcsóbban nem lehet vásárolni Siessen! Siessen! Siessen!

„ELBE” harisnyaház

Ma este ül össze a Zsidó Választási Blokk

Az Erdélyi Zsidóság felkészül a községi és megyei választásokra

Cluj-Kolozsvár, jan. 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A közeledő községi és megyei tanácsválasztások, amelyekre az egész országban már megindult a lázas készülődés, a legközelebről érintik Erdélyt és Bánát zsidó lakosságát is. A mostani választásokon évekre fog eldőlni az egyes községek, városok és vármegyék belső életének alakulása, amelyre a zsidóság nagy mértékben befolyással kell gyakorolnia. Ezt a befolyást az ország egész zsidósága annál fokozottabb mértékben kell megszereznie, minthogy a kormányra jutott nemzeti paraszpart demokratikus programja és a zsidó tömegekkel évek óta fennálló fegyverbarátsága alapján fokozottabb mértékben elvárható, hogy a zsidóság számarányának megfelelő igazi képviselőihez jussou a községi és megyei közigazgatási testületekben.

Az erdélyi és bánáti zsidóság választási magatartása ügyében a Zsidó Választási Blokk fog véglegesen dönteni, a vidéki tagozatok meghívására alapján. Ezzel kapcsolatban a Zsidó Választási Blokk elnöksége ma, csütörtökön este 9 órakor a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében (Brassai utca 10) összehívta a Zsidó Választási Blokk választmányát, hogy a zsidóság választási magatartását megbeszélje és a vidéki tagozatok részére adandó instrukciókat megállapítsa.

Egy ismert newyorki bankár halálugrása a kilencedik emeletről

Newyork, jan. 15. Az S. W. Strauss és Társa bankház alelnöke, Herbert Spencer Martin a kilencedik emeleten levő lakásának ablakából kiesett. Nem látszik kizártnak, hogy a halálosan szerencsétlenül járt bankár öngyilkos szándékkal ugrott ki az ablakon. Felesége,

Strauss Madelina, Strauss bankár leánya elmondotta, hogy férjének idegzete egy félével ezelőtt teljesen összeropant, s ezért már elhatározták, hogy Európába hajóznak, hogy ott speciálisan tanácsot kérjék.

Katonák és rendőrök őrzik az indiai alkirályt

Bombayban a kormány épületének kertjében még a bokrokat is átkutatták

London, január 15. Az indiai alkirály Bombaybe utazása alatt az egész Delhi-Bombay közötti utonalat rendőrség és katonaság őrizte. A vonat megérkezésének időpontjáról csak a legfőbb kormánytisztviselőket értesítették. A kormányépületet kettős rendőrkordon vette körül. A palota kertjében még a bokrokat is átkutatták. Az

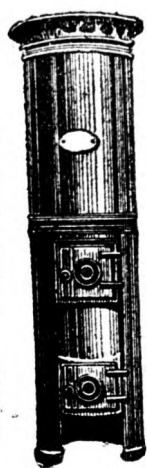
összes utakat, amelyeken az alkirály bombayai tartózkodása alatt elhalad, huszonöt perccel előbb revolveres rendőrök zárják el; csak a mentőket és a tüzoltókat engedik át. A biztonsági intézkedések vezetésére hat európai rendőrtiszt és nyolc magasarangu punjabi rendőrtisztviselő érkezett Bombaybe. Ezek felváltva teljesítik a szolgálatot.

Göndör Ferenc amnesztiát kap. Budapestről jelentik: A lapok jelentése szerint Göndör Ferenc, a jelenleg Amerikában élő emigráns újságíró érdekében gróf Széchenyi László washingtoni magyar követ terjedelmes átiratot intézett a magyar külügyminisztériumhoz. Eszerint Göndör, aki Amerikában állandóan részt vesz az amerikai magyarok egyesületi életében, méltó a kormányzói amnesztiára. Politikai körökben biztosra veszik, hogy Göndör Ferenc amnesztiát kap.

Enyhe időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint aránylag enyhe időjárás várható éjjeli fagygal és helyenkint köddel. A hőmérséklet ma délben 0° Celsius.

A cluj Poale Czedek Aggmenház Bizottság ezúton is elismerő köszönetet mond mindazon szereplőknek, közreműködő hölgyeknek, uraknak és adakozóknak, kik a f. hó 12-én a Munkás-otthonban az Aggmenház javára rendezett műsor fényes sikeréhez hozzájárultak szívesek voltak.

A zálogházban a lopott holmi értékesítése közben értek tetten egy kolozsvári városi tisztviselő kárára elkövetett betörés tetteseit. Tegnap délután ismeretlen tettesek betörést hajtottak végre Sabin kolozsvári városi tisztviselő Pop Iulian-utcai lakásán. A betörők feltesztették a tisztviselő szekrényeit, a honnan 25 ezer lei értékű ruhaneműt loptak el. A városi

A mai kor legelőkelesebb és leggazdaságosabb fűtést kizárólag a versenyen kiváló szab. ERKY-féle

Universal vaskályhával

érhető el, amely 40 percnyi fűtés után garantált 28-30 C. fok meleget áraszt és ezen 40 percnyi fűtéssel 10 órán át a helyiség bármelyik sarka egyenlő meleg kell hogy legyen. Különösen nagyterem, iskolák város-terekben óriási szolgálatot teljesítenek a következők: előnyöknél fogva, nevezetesen: Az I. számú Universal kályha 150-230 m³, a II. sz. 350-500 m³ és a III. sz. kályha 600-900 m³ helyiségek befűtését garantálom, ami cca számszerű 8-12 és 16 kg. fűtőanyagot igényel 10 órai fűtésnek, legyen bármilyen is.

Prospektussal szívesen szolgálunk. Bővebbet: Bösörményi János műszerész és lakatos, Arad ki a kiváló „Serios” fűtőpótló egyedüli készítője is.

1. MÓRICZ ZSIGMOND: FORRÓ MEZŐK.
2. UNDSZET SIGRID: A TAVASZ.
3. KATAJEV VALENTIN: A SIKKASZTÓK
4. HELTAI JENŐ: ÁLMOK HÁZA.
5. MAUGHAM SOMERSET: AZ ÖRDÖG SARKANTYÚJA.
6. PRÉVOST MARCEL: A SZÜZ FÉRFI.

Meg fog még jelenni:
 7. Krudy Gyula: Boldogult urfirkom. 8. Smel-jov Iván: A pinócér. 9. Anderson Sherwood: Tar. 10. Bibó Lajos: Kétkeltű szerelem. 11. Bojer Johan: A nagy ehség. 12. Bourget Paul: A lelkiismeret. — Kötetenként 54 lei és díszvázsonban 84 lei. Azonnal megrendelve a teljes sorozat, kötetenként

fűzve 44, díszvázsonban 64 lei, ráadásul ingyen kapja az Athenaeum 1930. évi almanachját. Szállítás utánvétel vagy előre-fizetve franko. Kérjen illusztrált prospektust!

Lepagefól Kvár

tisztviselő a lopás megállapítása után jelentette az esetet a kolozsvári rendőrség büntügyi osztályában, ahol jegyzőkönyvet vett fel az esetről és megindították a nyomozást a tettesek kézrekerítése érdekében. Ma korán reggel eredményre vezetett a nyomozó közleg munkája. Faragó komiszár, aki a nyomozás vezetésével lett megbízva, ma a korreggeli órákban sorra járta kolozsár összes zálogházait. Ez a fogás csakhamar célszertnek bizonyult. Amint az egyik zálogházból beléptek a rendőri közegek, a városi tisztviselő lakásán elkötvetett betörés tettesei éppen a lopott ruhákat akarták elhelyezni a zálogházban. A rendőrség embereit a betörők felismerték és egy ügyes lendülettel kiuriantak a zálogházból és futásnak eredtek. A tolvajok az Erzsébet-ut felé futottak a rendőrség elől, melynek emberei üldözőbe vették őket. Az Erzsébet uti házra figyelmesek lettek a járókelők is, akik szintén a betörők után indultak. Félórás hajszá után a betörők sikertelenül megmenekültek a rendőrség üldözése elől.

Hevesi Piroska és Pfeiffer Alfréd hangversenye. Ma, csütörtökön a kolozsvári gimnázium dísztermében este fél 9 órakor tartja a Fiváló művészpár nagy érdeklődéssel várt közös hangversenyt, grandiózus műsorral. Jegyek Lepagefól kaphatók.

Anacot pasztilla rendszeres szopogtatásával fertőtleníte a száj- és garatüreget. Anacot pasztilla megvédi fertőzéstől a bántalmaktól. Egy fiola ára 37 lei.

Ma dönt a vizsgálóbíró a kommunista ifjumulak letartóztatás ügyében. A kolozsvári köztemetőben történt demonstráció miatt letartóztatott ifjumulak sok ügyében a kolozsvári ügyészség befejezte a vizsgálatot. Az ügyészség jóváhagyta a letartóztatási rendelkezést, miután a kommunista agitációban bűnösnek találta a 13 letartóztatott munkás ifjút. Ugyanekkor a Muzesuc törvény értelmében a demonstráció résztvevője ellen indították meg az eljárást. Az ügyészség ma áttette az ügyet dr. Dun-Gerő vizsgálóbíró kezébe, aki ma este dönt a 13 munkás további fegvartatása ügyében. A letartóztatott munkások kijelentették, hogy bűnösnek vallomásokot fognak tenni a rendőrség embereire, akik a kihallgatás folyamán bántalmazták őket.

Székelési zavarok, bálgörcs, fadszék, gyomorszárdülés, izgalmi állapot, szívdigeesség, felelemérés, bódultság és talános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor- és bélcsatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vérkeringést előmozdítja, tartós megkönnyebbülést okoz. Korunk kiválóbb orvosai a Ferenc József vizet férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél is eredménytel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerüzletekben, drogáriákban és fűszerüzletekben.

A bolgár király maga vezeti a vonatát. Veronából jelentik: A lapok lása szerint az Olaszországból távozó bolgár király Roveretto és Trentino között Dél-Itáliában maga vezette vonatát. A serevény a harmincöt kilométeres utat huszonperc alatt tette meg a királyi mozdonyvezetése alatt.

Leégett és elpusztult a budapesti Ufa-mozi berendezése. Budapestről jelentik: Az Urania Ufa mozgóban reggel 11 órakor tüz következettben a mozi berendezés között nagyrétkü tükörök is megsemmisültek. A mennyezet falfreskóit sem fog lehetni taurálni. A tükör hatszázezer pengő.

SPO

Országos ping-

A Com. Reg. ping-nak megkizásából, a egyesület f. hó 18-án meghívásos és egyéni melynek keretében lesz kerületi bajnokságok is

Versenyszámok a

1. Férfi egyes I. oszt.
2. Férfi egyes II. oszt.
3. Férfi páros
4. Női egyes
5. Ifjúsági
6. Csapatverseny 3-4 fős
7. Férfi egyes I. oszt.
8. Férfi páros
9. Női egyes
10. Vegyes páros
11. Csapatverseny 3-4 fős
12. Nyeretlenek versenye
13. Kezdők versenye

A versenyek az Uj Kelet tornatermében lesznek. A versenyek d. u. 14 órai kezdettel, u. 17 órakor a sportklub helyiségében. A versenyek affiliált sportegyletek részén.

A férfi egyes II. oszt. versenyében csak azok vesznek részt, akik ilyenmü versenyben helyezve nem kerültek ki a versenyen. A versenyen helyezve nem kerültek ki a versenyen. A versenyen helyezve nem kerültek ki a versenyen.

A versenyek „Tema” rendezésében lesznek. Nevezési díjak 50 Lei. A páros 100 lei a csapat 150 lei. Nevezési folyó hó 17-ig. A versenyek 9-11 óra között lesznek.

Reg. ping-pong szakosított. Biztosító cal. I. em. Telefon 7-45. Díjazások. A bajnokságok díjazottak a szövetség részéről. A többi számban díjazás nem lesz. A meghívásos verseny 1-2 óra között lesz. Felkérjük az egyetemes ping-pong szövetséget, valamint versenybírókat 5-6 óra között jelentkezni a rendezésre jelenjenek meg a rendezési helyiségében.

Apróhird

PERFEKT román-magyar gyors- és gépirró. A legújabb évi gyakorlattal. Állást keres. Cim a kizárólag. 2764

Ablakra, ajtóra szerelhető légelező ventilátorral. Sok tüzfűtő, gátfűtő, gátfűtő, gátfűtő. Boskovics Reg. Maria 15.

Szönyegszöveshez

legjobb, legszebb perzsa szőnyeg, felvételű szőnyegminták legjobban beszereshetők.

„SULTANA” szőnyegszöveszem. Fonalosztályánál, Targu-Mures, Piata Regele Ferdinand 7. [Főter] Székelyudvarhely. Kérdés utánvétel.

Keve

de értékeset a háború. Remarque: Nyugatozatián

Kapható az Uj Kelet

SPORT

Országos ping-pong verseny

A Com. Reg. ping-pong szakosztályának megkísztetéséből, a „Haggibor” sportegyesület f. hó 18-án és 19-én országos meghívásos és egyéni versenyt rendez, melynek keretében lesznek lebonyolítva a kerületi bajnokságok is.

Versenyismertető a következők:

1. Férfi egyes I. oszt. (bajnoki)
2. Férfi egyes II. oszt. „
3. Férfi páros „
4. Női egyes „
5. Ifjúsági „
6. Csapatverseny 3 as „
7. Férfi egyes I. oszt. (meghívásos)
8. Férfi páros „
9. Női egyes „
10. Vegyes páros „
11. Csapatverseny 3-as „
12. Nyeretlenek versenye „
13. Kezdők versenye „

A versenyek az Unitarius Kollégium tornatermében lesznek megtartva 18-án d. n. 14 órai kezdettel. Sorsolás 17-én d. n. 17 órakor a sportszövetség hivatalos helyiségében. A versenyen csakis affiliált sportegyletek tagjai vehetnek részt.

A férfi egyes II. oszt. bajnoki számában csakis azon versenyzők vehetnek részt, akik ilyenmü versenyben I. osztály versenyben helyezve nem voltak. A nyeretlenek versenyén csakis azon helyi versenyzők vehetnek részt, akik nyilvános versenyen helyezve nem lettek. Kezdők versenyén meg csakis azon helyi versenyző vehet részt, aki még nyilvános versenyen nem indult.

A versenyek „Tema” labdával lesznek lebonyolítva.

Nevezési díjak 50 Lei, az egyéni 80 L. páros 100 lei a csapatverseny számában, Nevezni folyó hó 17-ig bejárólóg lehet d. n. 9-1 óra között Wesel Károly Com. Reg. ping-pong szakosztályi elnökknél „Albion” Biztosító cal. Reg. Ferdinand 30. II. em. Telefon 7-45.

Díjazások. A bajnoki versenyeken hegyeztetik a szövetség hivatalos érmeit kapják. A többi számokban a helyezésekhez mértén nagy, kis ezüst, vagy bronz, a meghívásos verseny I. osztály helyezettjei plaketet kapnak.

Felkérjük az egyletek szakosztályvezetőit, valamint versenyzőit, hogy ma délután 5-6 óra között a verseny megbeszélésére jelenjenek meg a sportszövetség hivatalos helyiségében.

Apróhirdetések

PERFEKT román-magyar gyors- és gépirónő több évi gyakorlattal állást keres. Cim a kiadóban. 2764

MÉSZÁROS nélkül áll Nagyvárad 4000 lakossal, 50 zsidó családdal környékkel, betivárokkal Mindkét berendezett mézarszékkel esetleg egy személynek kiadja az ort. izr. hitközség Schwart Mór Borod, jud. Bihar.

KÖNYVELESBEN járta fűszerkereskedősegéd felvétetik. Ajánlatok „Engros” jellegére a kiadóba küldendők. 2788

A **HAGGIBOR**-bálon elveszett egy arany brosstu. A becsületet megtaláló illó jutalomban részesül. Máté, Jókai-utca 2.

VEGYESKERESKEDÉ SEM fűszer-rovilárusztályában kisenzros-hoz is értő segédet keresek, nie.öbbi belépésre. Vasszakmában járta előnyben „Vidéki város” jellegére a kiadóba kéretnek.

„SULTANA” Szőnyegszövőüzem fonalosztályánál, Targu-Mures, Piata Regeze Ferdiand 7. [Főter] Szt. Miklós utánvétel.

Keveset, értékeset a háborus irodalomból
Kénn: A háboru ————— 204
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan ————— 123
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában kttve 163

Közgazdaság

Mivel lehet megoldani a világ munkanélküliségét?

Minden kultúrország igyekezzék exportot teremteni

London, január 15. Mint az „Uj Kelet” megírta, Macdonald angol miniszterelnök felszólította G. H. Thomas minisztert, hogy a munkanélküliség problémáját tanulmányozza. Thomas a munkanélküliségről, mint gazdasági és társadalmi jelenségről és annak megoldásáról az alábbi érdekes cikket tette közzé a világsajtóban:

„Ha Anglia történetét tanulmányozom, mindig megkérdem önmagamtól: mi tette naggyá ezt az országot? Mi az, ami ennek a kis szigetországnak uralkodó helyzetet teremtett a világban? És ilyenkor mindig megadom magamnak a választ: Sem valamely kaszt, sem valamely politikai párt, sem valamely közösség nem érte ezt el. Csak azért sikerült mindez, mert Anglia minden osztályában akadtak jellemes férfiak és nők, elszántak és függetlenül gondolkodók. Ezek az emberek magukra parancsolták: akarunk — mondották — és győzni fogunk! Ez az akarat segítette őket győzelemre. De ha mélyebben tekintek a történelembe, rájövök arra is, hogy ezt az országot csak az tudná tönkretenni, ha ennek az erős elhatározásnak, ennek a nagyszerű jellemzőságnak valami végetvetne.

Aki nem dolgozik, az nehezen tartja meg karakterét, aki nem termel, abban kevés a bátorság és elhatározás és amikor látom, hogy az angol népnek milyen nagy tevége lézeng munkanélkül, mindig megdöbbenek és félek, hogy a munkanélküliség problémájával, hogy a munkanélküliség kieriőszakolt semmittevésével le fogja rontani azt a függetlenséget, amire minden angol ember büszke. Félek, az egyre erősebb váló demoralizálástól és merem állítani, hogy ez a probléma és azok a gondok és nehézségek, amelyek a probléma következtében támadtak, túllépik a pártpolitika kereteit.

De tovább megyek és kérdem: mit cselekedjünk, ha már idejutottunk? Vannak emberek, akik azt mondják, a megoldás egyszerű, csak pénz kell hozzá! De tudjuk, hogy ilyen egyszerűen mégsem intézhető el az ügy, nem lehet az embereknek mondani: menjetek, assatok egy lyukat és tönkjétek ismét be.

Jól tudom, hogy Angliában a szociális teljesítmények standardja sokkal magasabb, mint minden más országban. En az életstandardot nem akarom lecsökkenteni, nekem az a célom, hogy emeljem az emberek életnivóját.

Véleményem szerint ki kellene építeni az ország elektromosság iparát és ki kell

bővíteni e téren az exportot. Igenis koncentrálnunk kell magunkat az exportra. „Mi, akik évente 800 millió font sterling értékű élelmiszert és nyersárut importálunk kell, hogy exportunk kifizetése ezt a behozatalt. Négy éve mindössze, hogy a villamosági ipar panaszkodott, milyen nehéz külföldi rendeléseket kapni. Ekkor az angol nép kiadta a jelszót, hogy igenis muszáj exportot teremteni a villamos iparuk és ime, ez az akarat győzedelmeskedett úg úgy, mint a régieknél. 1924 óta 15 százalékkal emelkedett az export, ami igazán fényes eredménynek tekinthető. Az utolsó hét hónapban minden idegen konkurencia ellenére a külföl 7 millió font sterling értékű nehéz elektromos gépet rendelt nálunk.”

Minden üzleti előítélet nélkül vizsgálom meg a különböző kereskedelmi és ipari ágakat és arra ösztökélem őket, hogy minél többet utaztassanak a külföldön és igyekezzenek piacot teremteni az angol idar számára, hogy ezzel lecsökkentsük a minimumra a munkanélküliséget. És javasolom, hogy az ipari vállalkozások az export érdekében fogjanak össze. Ugyanezt ajánlom a többi kultúrországoknak is, ahol a munkanélküliség erős problémája az országnak. Az ipar hódítása kell, hogy megoldja ezt a problémát, aminthogy az ipar fogja megoldani a többi társadalmi problémák azt is.

Nem Sámson Manó, hanem Sámson Mór bórkereskedő lett fizetésképtelen Tegnapi lapszámunkban tévedésből Sámson Manó kolozsvári bórkereskedő fizetésképtelenségét jelentettük. Kötelességszerűen közöljük, hogy ez a közleményünk Sámson Mór ugyancsak kolozsvári bórkereskedőre vonatkozik és a tévedést a két cég nevének rokonhangzása okozta. A tévedés szakmai körök előtt másképp is nyilvánvaló volt, mert a Sámson Manó cég honitása a helyi piacon kívül is általánosan ismert.

Száznegy kényszeregyezséget jelentettek be Bukarestben a törvény életbeléptetése óta Bukarestből jelentik: A kényszeregyezségi törvény életbeléptetése óta január elsejéig Bukarestben 104 kényszeregyezséget jelentettek be, amelyek közül csak 12-öt utasítottak vissza. Az összes kényszeregyezségeknek bejelentett összege 1 milliárd, 34 millió tesz ki.

Románia retorzioval él az exportot megakadályozó államokkal szemben. Bukarestből jelentik. Tegnap ülést tartott a kormány gazdasági bizottsága. Az ülésen bejelentették, hogy a mezőgazda-

sági hitelintézet ügyében a hágai konferencia befejezése után, január végén lesz végleges döntés. Ezután az export kérdésével foglalkoztak. Megállapították, hogy egyes országok akadályokat gördítenek annak útjába, hogy Románia gazdasági termékeit szállítson országukba. Ezek: Csehszlovákia, Ausztria és Németország. A gazdasági bizottság elhatározta, hogy amennyiben a jelzett országok nem változtatják meg magatartásukat, Románia retorzioval él és az általuk behozott áru után megszünteti a kedvezményes vámkokat.

Mégis csak módosítani fogják a kényszeregyezségi törvényt. A kormány legfőbb gazdasági bizottsága legutóbb Madgearu miniszter elnökle alatt nagyfontosságú ülést tartott. Az ülésen tudomásul vették, hogy Csehszlovákia, Ausztria és Németország megakadályozták a román mezőgazdasági termények exportját. Elhatározták, hogy a román kormány hasonló represszáriákat fog életbe léptetni. Másik fontos tárgya a legfőbb gazdasági bizottság ülésének a kényszeregyezségi törvény rendelkezésének megváltoztatása volt. A bíróság megállapította, hogy azt a kedvező hangulatot, amelyet Románia irányában külföldön a bányatörvény keltett, a kényszeregyezségi törvény teljesen lerontotta. Eppen ezért a kényszeregyezségi törvény módosítása ellen foglalt állást és felhívta Junian igazságügyminisztert, hogy a törvény módosítása érdekében sürgősen tegye meg az intézkedéseket.

Egy olasz autógyár fizetési zavarokkal küzd. Milánóból jelentik: A turini Itala autógyár fizetési zavarokkal küzd és hitelezőinek egyezkedési ajánlatot tett. A Fiat művek igazgatósága ajánlatot tett az Itala üzemének átvételére, a pénzügyi rész rendezésére, nehogy a gyár 1200 munkása kényerét veszítse. Az 1904-ben alapított Itala legszebb teljesítményét a világhírű Peking-Párisi autoversenyen érte el. A háboru után a gyár válságos helyzetbe került és 1920 óta már nem fizetett oszlatékokat. 1927-ben a 25 millió alaptőke már teljesen elveszett a gyárat Dente Ferraris volt miniszter vette át és 35 millióra emelte egy tortonai gyár segítségével és jöllehet ez az újabb tranzakció havi 1500 kocsi gyártásához segítette a gyárat, eladni az akkori krízis miatt nem lehetett még gyártási áron sem, úgy hogy egy szép napon a gyár azon vette észre magát, hogy raktárában 800 eladatlan kocsi áll 24 millió líra értékben. A Fiat művek 30 millió lírara becsülték fel az Itala fekvőségeit, a nyersanyagot 20 millióra. Ezzel szemben a gyárnak 65 millió adóssága van. Hir szerint a hitelezők 40 százalékát fogják kapni a követeléseiknek.

Tulprodukción kaucukban. Newyorkból jelentik: A napokban jelent meg Newyorkban a világ kaucuk termeléséről szóló félhivatalos jelentés. Eszerint 1929-ben az előző évvel szemben a kaucuktermelés kerek 200 000 tonnával 858.000 tonnára emelkedett. Ezzel szemben a világ kaucuk fogyasztása mindössze 105.000 tonnával emelkedett. Így hát az elmúlt évben tulprodukción volt gummiban, amely éppen eléggé nagyarázza a gummiáraknak az utóbbi időben történt visszafejlődése.

Az építkezés kérdésével foglalkozik az iparkamara legközelebbi igazgatósági ülése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsának legközelebbi ülése e hó 18-án szombaton este nyolc órakor lesz megtartva. Az igazgatósági ülés tárgysorozatán a szokásos folyó ügyeken kívül tárgyalás alá kerül a cégfeliratok ellenőrzésének kérdése, a munkásbiztosításról szóló törvény tervezete, az építkezések előmozdításának kérdése, végül pedig az áru-vegyvizsgáló állomás létesítésének ügye.

A francia szenátus ülésén a francia államférfiak őszinte békekészségét dicsérik

Páris, január 15. A szenátus tegnapi ülésén Fleuri korelnök elnöki megnyitójában kegyeltes szavakban emlékezett meg Foch marsall és Clemenceau érdemeiről. A hágai eredményekről szólva, a korelnök dicőzően nyilatkozott a francia kormányférfiak őszinte békekészségéről. Hágában már az első napon meghiusultak volna a tárgyalások, ha a francia delegáció nem lenne áthatva a béke meg-alapozására irányuló törekvések fontosságától. A szenátus csütörtökön választja meg elnökét.

Korcsoolyák Si(ski) ruhák!
és speciális
Korcsoolyacipők Si-cipők!
Arjegyék! **Schuster Emil Cluj.** Arjegyék!

ORIGINAL-COLONIAL-RUM
Tisztelettel értesítjük a nagydémü közönséget, hogy átvettük a bukaresti dr. A. Urbeanu-féle kémiai gyár technikai és kereskedelmi vezetését és abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. közönséget
ORIGINALIS COLONIAL-RUM
mal tudjuk ellátni, amit ez a gyár különleges koncesszió alapján valódi jával
Bürger Albert rt. Targu-Mures Marosvásárhely
Megjegyzés. Tekintettel arra, hogy ezen Originalis-Colonialis-Rum gyártására ezidőszent gyárunknak egyedül van koncessziója, kérjük a t. közönséget, hogy magát hangzatos nevű üzantatóktól megőveszteni ne hagyja, hanem kérje mindenütt az eredeti orjesztés után nyert ORIGINAL-COLONIAL-RUM-ot, mely árban és minőségben minden versenyen felül áll. Rumon kívül gyártunk: aetherikus olajokat, gyümölcszörpöket, méregmentes festéket. Gyógyszerkémiai osz ály üzembhelyezése folyamatban van. Prospektussal és árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Színház—Művészet

A „Kék Madár“ kabaré vendéjátéka Kolozsváron

A „Kék Madár“ orosz kabarétársulat tegnap esti vendéjátékához hasonló művészi élményben csak a vilnai vendéjátéka alkalomával volt részünk...

A „Kék Madár“ elnevezés tulajdonképpen szimbólum. A boldogság és a mese kék madarának színpadi meglepetése, vagy ahogyan maga Jushny mondja: „az emberi vágyakozás kifejezésének színpadi eszköze...“

Az ábrázoló és kifejező művészetnek csaknem minden eszközt felhasználják a hatások fokozására. Egy-egy jelenetük a plasztika, a festészet, a zene, a mimika, az ének és a szó kivételes harmoniájával hat és alkot és az emberi érzéknek minden skáláján röviden, de annál intenzívebben játszanak...

Szinte lehetetlen egyes jeleneteket kiemelni az előadásból, anélkül, hogy ez által az összbemutató nagyszerűségét ne csökkentenők. Hiszen a „Kék Madár“ társulatának talán éppen az az eredetisége, hogy minden egyes szám kiegészíti, aláfesti, variálja a másikat...

Ha Katjinka a humor és kedvesség megtestesítője volt, ugy a „Volgai hajós“ című előkép a megdöbbentő tragikumá. Toprongyos, rongyos volgai hajósok énekelik az „Ej uchnyemot“ és minden mozdulattal, minden hang-lejtéssel a volgai hajósok sorának borzalmát szólaltatják meg...

A második részben a „Tambour“ című romantikus jelenet és az előadást befejező „Burlatschki“ énekesjáték tett feledhetetlen hatást a közönségre. Ha ehhez hozzáteszük még azt, hogy dekarációban, rendezésében, koedumirozásban minden a legtekélyesebb meszeszerűség, a meszeszerűségnek minden pompáját sikerrel érzékeltette...

„Fuad király operájának szólistája.“ Ezt a kitalált címet kapta Sadoven Helén, a hírneves mezzo-soprán énekesnő, a párisi nagy opera tagja, amikor rendkívüli sikerrel énekelte a kairói Operában az Aida Amneris szerepében...

káért is, amelyet a szerep tanulmányozása során a kairói muzeumokban végezt, hogy minél hűbben ábrázoljon egy egyiptomi hercegnőt...

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Csütörtökön, jan. 16-án este 8 3/4-kor: Tommy és Társa. Operett-ujdonság, 6-odszor. Bérletszünet. Ssz. 177. Pénteken, jan. 17-én este 8 3/4-kor: Naftalin. A Magyar Színház farsangi komédiája...

Szombaton, jan. 18-án d. u. fél 3-kor: János vitéz. Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Előadó tanár Dr. Császár Károly. Ssz. 179.

Szombaton, jan. 18-án este 10 3/4-kor: Éjjeli előadás mérsékelt helyárakkal, csak felnőttek számára. Bérletszünet. A Kajüt. Ujdonság, 5-ödször. Ssz. 180.

Vasárnap, jan. 19-én d. u. fél 3-kor: Akácfa- virág. Operett-előadás nagyon olcsó mozi-helyárakkal. Jegyek árai 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz. 181.

Vasárnap, jan. 19-én este 9-kor: Három a tánc. Operett-repriz új betanulással és új szereposztással. Lengyel Irén vendéjátékával. Napi bérlet 25, szám, B. Ssz. 182.

Hétfőn, jan. 20-án este 8 3/4-kor: Légy jó mindhalálig. Móríc Zsigmond legújabb, a budapesti Nemzeti Színházban óriási sikert aratott darabja. Ujdonság, először. Premierbérlet 26. szám. Ssz. 183.

Kedden, jan. 21-én este 8 3/4-kor: Légy jó mindhalálig. Ujdonság, 2-ször. Napi bérlet 25. szám, C. Ssz. 184.

Szerdán, jan. 22-én este 8 3/4-kor: Légy jó mindhalálig. Ujdonság, 3-ször. Napi bérlet 26, szám, A. Ssz. 185.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Csütörtökön 3, 5, 7 órák: Világszenzáció. Tempó Harold. A vígjátékok fejedelmek. Romániában először. Helyárak 3-kor 30, 20, 10 lei. Helyárak 5-kor és 7-kor 40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezményes vagy tiszteletjegy nem érvényes.

Pénteken 3, 5, 7 órák: Világszenzáció. Tempó Harold. Romániában először. Helyárak 3 kor 30, 20, 10 lei. Helyárak 5 és 7-kor 40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezményes vagy tiszteletjegy nem érvényes.

Szombaton 5, 7, 9 órák: Tempó Harold. Romániában először. Helyárak 40, 30, 20 lei Semmiféle kedvezményes vagy tiszteletjegy nem érvényes.

Vasárnap 5 és 7-kor: Utóljára. Tempó Harold. A vígjátékok fejedelmek. Helyárak 40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezményes és tiszteletjegy nem érvényes.

Vasárnap d. e. 11-kor: Matiné. 20, 15, 10 leies helyárakkal. A század legnagyobb gonosztevője. Nagyszabású kalandorfilm 8 felvonásban. Főszereplő Luciano Albertini.

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Csütörtök 5, 7, 9 órák: Premier! A szép asszony büne. Hatalmas rendezésű dráma Főszereplők: Marcella Albani, Walter Rilla és Josef Rosensky, a második Jannings. Előjáték: Szenzációs Ufa journal.

Péntek 5, 7, 9 órák: A szép asszony büne. Szombat 5, 7, 9 órák: A szép asszony büne. Vasárnap 3, 5, 7 órák: A szép asszony büne.

SELECT-MOZGÓ:

Csütörtök: A világ legszebb asszonya. Billie Dove legújabb nagyszerű drámája, pompás rendezéssel.

Péntek: A világ legszebb asszonya. Szombat: A világ legszebb asszonya. Vasárnap: Utóljára A világ legszebb asszonya.

URANIA-MOZGÓ:

Csütörtök: Halálgrás (Salto mortale). Szenzációs cirkuszdráma. Főszerepben a csinos Claire Rommer.

Péntek: Halálgrás (Salto mortale) Szombat: Halálgrás (Salto mortale) Vasárnap: Halálgrás (Salto mortale)

A Magyar Színház közleményei

Naftalin. Holnap este lesz a reprize a Naftalin-nak, Heltai Jenő briliáns, ragyogóan ötletes énekes bohózatának, amelynek Budapesten is óriási sikere van. Igen gondos előkészületek után kerül színre holnap este a Naftalin, s bizonyos, hogy harsogni fog a nézőtér a kacagástól...

Három a tánc — Lengyel Irénnel. Vasárnap este 9 órák: Komjáthy Károly kitűnő operetteje a Három a tánc kerül színre a szerző vezénylese mellett Lengyel Irén vendéjátékával.

Kajüt éjjeli előadása — mérsékelt helyárakkal. Ötödik előadása lesz szombaton a Kajütnek, Benamy nagy sikert aratott új darabjának. A darab csak felnőtteknek való.

Ma este hatodszor: Tommy és társa. A színház legújabb óriási sikert aratott operettjének, a Tommy és társának ma este lesz a hatodik előadása. Minthogy az előadást bérletszünetben tartják meg, az összes párhelyek és szállásjegyek is a nem bérli közönség rendelkezésére állanak.

Tempó Harold

A Magyar Színház nagy világatrakciója

Harold Lloyd felülmulhatatlan alakítását bámulhatjuk a Tempó Harold című új 8 felvonásos vígjátékban.

Amerikában a vígjátékok fejedelmének kezelték el ezt a ragyogó filmet, a melynél mulatságosabb, tökéletesebb még nem volt a mióta film van a világon.

Fantasztikus anyagi áldozatok révén sikerült a magyar színháznak ennek a filmnek a vetítési jogát megszerezni.

A Tempó Harold előadási sorrendje a magyar színházban:

Csütörtökön (ma) 3, 5 és 7 órák. Pénteken (holnap) 3, 5 és 7 órák. Szombaton 5, 7 és este 9 órák. Vasárnap (utóljára) 5 és 7 órák. Helyárak a 3 óras előadások alkalmával 30, 20 és 10 lei. Helyárak az 5, 7 és 9 óras előadások alkalmával 40, 30 és 20 lei.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Csütörtök, január 16

Budapest. 9.15: Hangverseny. Liszt, Verdi, Handel. Chopin, Bizet, Hubay, Holmes, Franz, Granados, Rossignol, Tarnay, Schumann, Wieniawsky, Wagner műveiből. 9.30. Hírek. 12.05: Gramofonhangverseny. Tánccselekt, és műdalok. 12.25: Hírek. 1. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4. Rádió Szabad Egyetem. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5. A földművelésügyi minisztérium előadásorozata. 5.25: Operett-részletek. Straus, Lehár, Kálmán és Fall műveiből. 6.25: Gyorsírási tunfolyam. 6.55: Arrol nyelvoktatás. 7.25: Az Operaház színlapjának felpolvasása. 7.30: Az Ogeraház előadása. Goldmark: Sába királynője. 10: Pontos időjelzés. időjárásjelentés, hírek, Majd Bachmann jazz.

Bécs 18.30 Szociálpolitikai előadás. 19.30 Handel: „Izrael Egyiptomban“ című oratoriama.

Berlin. 19.30: Verdi: Othello c. operája. Breslau. 19.15: Gramafon gyermekeknek 20.30: Derús zene. Utána jazz.

Frankfurt. Stuttgart. 19.30: Filharmonikus hangv. Wagner: Mesterdalnokok. Brahms és Cornelius dalok. Smetana: A Moldva. Thomas: Mignon nyitány. Strauss: Kék Dána keringő. Suppé: Könnyű, lovasság.

Hamburg. 22.50: Külföldi állomások közz.

Köln. 19.30: Charpentier Lujza c. zenés regénye (A francia állomások is közvetítik.) Utána a dortundi hatnapos verseny vége.

Königsberg. 18.15: Gigli lemezek.

München. 19.45: Haydn: „A teremtés c. oratoriuma.

Königswusterhausen. 19.30: Verdi: Otthelo c. operája.

Lipce. 20.30: Előadás Lassalleról és

Schillerről. 21.30: Régi zene. Csembalón, térdhegedűn és viola d'amorén.

Belgrád. 20: Kamarazene. 21.10: Operetörészletek. és keringők.

Zágráb. 19.30: Opera közz.

Prága. 19.05: Szorakoztató zene. Brünn. 22.15: Katonazene.

Kassa. 20.05: Bohányi művei zongora 20. 33: Tót népdalok.

Daventry. 20.45: Vonoszenekar. ének előadásai. 22. Népszerű opera részletek.

London. 22: Zongorahangverseny. Milano. 21.15: Angol zene.

Torino. 20.30: Vegyes zene. Róma. 21.02: Bellini: A puritánok című operája.

Nápoly. 21.02: Hangverseny. Varsó 19.25: Gramafon. 20.20: Könnyű zene.

Kattovicz. 20.15: Könnyű zene. Stockholm. 19.30: Hangverseny Wagner és Liszt műveiből.

Jan 17 Péntek

A mai nap kiemelkedő műsorszámait: Lipce. Szimfonikus hangverseny.

Torino. Szimfonikus hangverseny. Pozsony. 17.20 Szabó Imrénck, az Uj Kelet munkatársának spanyolorzági utórajzát olvassák fel.

Bécs. 20: Nagy szimfonikus hangverseny. London. szimfonikus hangv.

Milano. Opera a Scalából. Budapest. 9.15: A honvédegyeszenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12.05: Kúrina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek: 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.45: Fulton-rendszertől kávéházból. 4.20: Harsányi Gizi meséje a gyermekeknek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. hírek. 5. Novellák. 5.30: Fejes szalonzenekar hangversenye az Ostend kávéházból. 6.45: Dr. Hans Göttling német nyelvű előadása. 7.30: Zongorahangverseny Beethoven, Mendelssohn, Liszt, Schubert műveiből. 9.35: Angol nyelvű előadás. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd gramofonhangverseny. Leoncarlo, Basso, jazzo, Verdi: Aida, Verdi: Troubadour, Wagner: Walkürök, Mussorgszky: Song of the Flea. Kola: Süt a mama, Kola, Rózsavilág. Weyand: Ne haragudjon rám, Kuthy—Mogyeri: Miért oly huncut kicsike lány, Lajta Békeffy: A „Sisters“ elágerter: Jaj valaha messze, A nagy Körnt. Miért szeretlek én a Salver: Golyamadár. 11. Magyarai Imre cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20: A bécsi férfialeget és szimfonikus zenekar Schubert Strauss estje Francillo-Kaufmann Hedvig kamarazenei közreműködésével. Utána jazz.

Berlin. 22.30: Mandolin és lantzenek előadása.

Breslau. 16.30: Szonáták Thomas Grieg 19.15: Dalok 20.30: Közvetítve Königswusterhausenből.

Frankfurt. 20.15: Dalest 22.35: Könnyű zene.

Köln. 21.20: A bonni vonosnégyes játéka Mozart, Dvorzsek vonosnégyesek, utána jazz.

Königsberg. 20.45: Vidám lantdalok.

Königswusterhausen. 19.20: Tudományos előadás orvosok számára 20.20: Straus R: Parergon a Symphonia domestica-ához.

Lipce. 21 Szimfonikus hangverseny Zandonai: Hegedűverseny. Csajkovszkij: V. szimfonia.

Prága Ostrava. 19. Foerster „Jessika“ c. operája. 22 5: Hangverseny.

Brünn. 16.30: Kamarazene Musil, Dvorák vonosnégyesek.

Kassa. 19.05: Balett és operettzene.

Pozsony. 16. Gramafon. 16.30: Bécsi bécsi zongoraművész játéka. 17.20: 1. Magyar ora. Szerényi F.: Allat az emberben 2., Szabó Imrénck, az Uj Kelet munkatársának spanyolorzági utórajzát olvassák fel. 3., Dohnányi: Ária a „Tenor“ c. operájából. 4., Zichy: Nemo ária. 19.05: Közz. Kassáról.

Belgrád. 20: Operaközz.

Daventry. 22: Táncczene.

London. 21: Szimfonikus hangverseny Szigeti József hegedűművész közreműködésével. Brahms: Akadémiai ünnep. Csajkovszkij V. szimfonia.

Varsó. Kattovicz. Kakkó. 20.15: Harmonikus hangv.

Milano. 20.30: Operaközz. a Scalából.

Torino. 20.30: Nagy szimfonikus hangverseny.

Stockholm. 20: Hangverseny. Brahms, Dvorak, Smetenk műveiből.

Osló. 20: Filharmonikus hangv. Brahm Sinding, Strauss Richárd műveiből.

A nagy

Hirtelenében nem tudani, hány cikkben és attunk rá arra a vesz hatalmak lázas fegyv az egész világot feny anatok, amikor már felületlennek hittük konfliktus kirobbanás száma a statisztikai melyek bizonyítják, Franciaország és Olas Amerika és Japán is, mértékben gyártják a dífelszerelést s a bel nyitva, mennyivel töl állig felfegyverkezve 1914-ben.

Franciaország keleti kínai falként emelke lövek és a fascista csak lázas fegyverke nyugtalanítani Franci bi gyarmati hatalmak lista céljait ilyen meg. De a kis népek nagyon maradnak el fegyverkezési örülete ország, Jugoszlávia és rengeteg pénzt kö ganizálására, hogy a nemzeti borzalmat íket kieszületlenül.

Számos cikkben írta Kellogg-paktum, a k amas egyéb békekap kuruzslás-számba me amig a lefegyverzés nem történik. Az ujs objektivitás a szeim gével jelzi immár tíz gés távoli robjait. torok hirdeti minden vulkánon táncolunk. ja — ha így megy t het sokáig.

Azonban azok, akik lelősek a földrengés sáért, azok, akiknek talmlukban állhatna előzése, — mindezid tek komolyan abban a veszedelem ereje az emberi értelem gátát a szenvedélye nak. Most azonban államférfi ajkairól i zetes szó, amelyet tes sajtóorganumait hangtalanul kiabálta hallják a s szemek készülő veszedelmet

Macdonald angol hétfőn megnyíló ter konferencia előest adott a sajtónak s ban volt bátorsága sen kijelenteni, hog szerelési konferenci sikerrel, amit a vil továbbí husz évi fe tesz majd elkerülh biztos következmén háboru lesz. Macdo az ujságitró, a sze felelős államférfi s már a készülő bor mai hadi technika legalább száz száza mulni azokat a bor a világháboru zudi

Macdonald nyilat szócskán áll a har zése is egyben, me Macdonald sem bí